МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ФІНАНСІВ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

КАФЕДРА ФІНАНСОВИХ РИНКІВ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЄКТ)

на тему: «Оцінка стану банківського кредитування в Україні»

Здобувача вищої освіти II рівня, II курсу, ФМДз-24-1 групи,
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,
освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»
_____ _____Савченко Анастасії Олегівни_____
(підпис) (прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник _____ Діденко Людмила Вікторівна, к.е.н., доцент
(підпис) (ПІП, науковий ступінь, вчене звання)

Керівник освітньо-професійної
програми _____ Чуницька Ірина Іванівна, д.е.н., професор
(підпис) (ПІП, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту за рішенням кафедри фінансових ринків та технологій
протокол від «22» січня 2026 № 7

Завідувач кафедри _____ Гудзь Олена Євгенівна, д.е.н., професор
(підпис) (ПІП, науковий ступінь, вчене звання)

Ірпінь –2026

Реєстрація № 19 06.12.2025 Згода'
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 03.11.2025
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 87 б. 09.02.2026
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: Шолойко А.С.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії:

(підпис) Онищко С.В
(ініціали, прізвище)

(підпис) Діденко Л.В.
(ініціали, прізвище)

(підпис) Чушпука Т.І.
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1.Доповідь	**від 0 до 10**			Діденко Л.В.
2. Роздатковий матеріал	**від 0 до 5**			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	**від 0 до 25**			
4. Апробація (участь у конференціях)	**від 0 до 10**			
РАЗОМ БАЛІВ	**від 0 до 50**			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	**від 0 до 100**			

Оцінювання кваліфікаційної роботи науковим керівником - _____ балів.

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
87	B	4 (добре)	09.02.2026	Шолойко Л.С. Онищко С.В. Діденко Л.В. Чупицька Т.І.

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	FX	2 (незадовільно)

Факультет фінансів та цифрових технологій
Кафедра фінансових ринків та технологій
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма «Управління фінансовою та страховою діяльністю»

Затверджую
Завідувач кафедри фінансових ринків
та технологій
_____Олена Береславська
«18» листопада 2024

Завдання на кваліфікаційну роботу (проект)
здобувачу вищої освіти
Савченко Анастасії Олегвни
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи (проекту)
Оцінка стану банківського кредитування в Україні
Затверджена наказом ректора від 23.12.2024 р. № 1888
2. Строк здачі закінченої роботи 03.11.2025 р. - 05.12.2025 р.
3. Мета роботи – теоретичне обґрунтування, аналіз сучасного стану та розробка пропозицій щодо перспектив подальшого розвитку банківського кредитування в Україні..
Об'єктом дослідження є процес банківського кредитування в Україні в сучасних економічних умовах..
Предметом дослідження є показники, тенденції та фактори, що впливають на стан та розвиток банківського кредитування в Україні..
Орієнтована база дослідження оцінки стану банківського кредитування в Україні є аналіз діяльності комерційних банків України та НБУ..
4. Вихідні дані до роботи: нормативно-правові акти України, статистичні дані НБУ, Мінфіну та Держстату, офіційні звіти банківських установ, аналітичні огляди ринків капіталу, а також наукові публікації українських та міжнародних авторів зі списку використаних джерел.
5. Перелік графічного матеріалу 8 таблиць, 10 рисунків
6. Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом). У першому розділі визначено підходи до вивчення сутності банківського кредитування та принципи його здійснення та нормативно-правове регулювання та методи здійснення банківського кредитування в Україні.
У другом розділі проведено аналіз динаміки показників банківського сектору та банківського кредитування в Україні, а також оцінку ефективності та факторів

впливу на здійснення банківського кредитування в Україні.

У третьому розділі визначено перспективи подальшого розвитку банківс кредитування в Україні.

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної)роботи	Строк виконання етапів робот	
		За планом	Фактич
1	2	3	4
1	Підготовка 100 % кваліфікаційної роботи та подання її на перевірку науковому керівнику	30.09.2025 р.	30.09.2025
2	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника та подання її на повторну перевірку керівнику	31.10.2025 р.	31.10.2025
3	Попередній захист кваліфікаційної роботи	11-24.12.2025 р.	11-24.12.202
4	Отримання відгуку наукового керівника кваліфікаційної роботи	24-30.12.2025 р.	24-30.12.202
5	Рецензування кваліфікаційної роботи	02-05.01.2026 р.	02-05.01.202
6	Надання кваліфікаційної роботи для перевірки на плагіат	03.11.2025 р.- 05.12.2025 р.	03.11.2025 05.12.2025
7	ЗАХИСТ	09-11.02.2026 р.	09-11.02.202

8. Дата видачі завдання _____

9. Науковий керівник кваліфікаційної роботи (проекту) _____ Діденко Л.В.
(підпис) (прізвище, ініціали)

10. Гарант освітньо-професійної програми _____ Чуницька І.І.
(підпис) (прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти _____ Савченко А.О.
(підпис) (прізвище, ініціали)

РЕЦЕНЗІЯ
на випускну кваліфікаційну роботу (проєкт) здобувачки вищої освіти Державного податкового університету Савченко Анастасії Олегівни на тему: «Оцінка стану банківського кредитування в Україні»

Робота присвячена актуальній та суспільно значущій проблемі оцінки стану банківського кредитування в Україні в умовах воєнного стану, економічної нестабільності та трансформаційних змін у банківській системі. Значущість теми обумовлена роллю кредитування як одного з ключових механізмів підтримки економічної активності, фінансування бізнесу та забезпечення платоспроможності населення в складних макроекономічних умовах.

Кваліфікаційна робота відзначається системним і послідовним підходом до дослідження теоретичних та практичних аспектів банківського кредитування. Авторкою ґрунтовно розкрито сутність, принципи та основні види банківського кредитування, а також проаналізовано нормативно-правові засади його здійснення в Україні. Значну увагу приділено аналізу сучасних тенденцій розвитку кредитного ринку та чинників, що впливають на його функціонування.

Структура роботи є логічною та чітко вибудуваною, мета, завдання, об'єкт і предмет дослідження сформульовані коректно й взаємопов'язані між собою. Теоретичний огляд базується на працях сучасних вітчизняних науковців і офіційних матеріалах регуляторних органів. Застосовані методи статистично-економічного, порівняльного, кореляційно-регресійного та SWOT-аналізу є доцільними та забезпечили можливість отримання обґрунтованих висновків. У роботі наведено практичні приклади оцінки динаміки банківського кредитування та виявлення ключових проблем і перспектив його розвитку.

Сильні сторони роботи. Робота характеризується високим рівнем актуальності та прикладної спрямованості. Здобувачка продемонструвала достатній рівень теоретичної підготовки, уміння аналізувати статистичні дані та узагальнювати наукові підходи до оцінки стану банківського кредитування. Перевагою дослідження є використання офіційних даних Національного банку України та комплексний підхід до аналізу кредитного портфеля банківського сектору.

Особливої уваги заслуговує виявлення ключових факторів, що стримують розвиток кредитування, а також обґрунтування перспективних напрямів його подальшого вдосконалення з урахуванням сучасних викликів і міжнародного досвіду. Запропоновані рекомендації мають практичну цінність і можуть бути використані в діяльності банківських установ та при формуванні регуляторної політики.

Недоліки та зауваження. До окремих зауважень слід віднести доцільність більш детального аналізу впливу окремих секторів економіки на структуру кредитного портфеля банків, а також можливість розширення порівняльного аналізу із зарубіжними банківськими системами. Вказані зауваження мають рекомендаційний характер і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Загальні висновки та оцінка роботи. Кваліфікаційна робота є завершеним і самостійно виконаним науково-практичним дослідженням, здійсненим на належному теоретичному та методичному рівні. Її зміст відповідає встановленим вимогам до випускних кваліфікаційних робіт, а авторка продемонструвала належний рівень фахової підготовки та аналітичних умінь. Робота заслуговує на позитивну оцінку, а її авторка – на присвоєння відповідного освітнього ступеня.

Рецензент: Полюхович Андрій Геннадійович, директор ТОВ «КУА «ВЕНТУРІКО»

_____ _____

Підпис, МП П.І.П.

«___» _____20___ р.

Відгук керівника на випускну кваліфікаційну роботу
«Оцінка стану банківського кредитування в Україні»
Савченко Анастасії Олегівни

У сучасних умовах воєнного стану та економічної нестабільності України банківське кредитування стає доволі актуальним, тому що є важливим інструментом підтримки національної економіки, бізнесу та населення. На динаміку кредитного ринку сильно впливають: нестача доступного фінансування, зростання ризиків неплатоспроможності позичальників, підвищення ставок за кредитами. За таких умов саме аналіз стану банківського кредитування дає змогу виявити ключові проблеми та окреслити потенційні можливості для відновлення вітчизняної кредитної діяльності. Це, в свою чергу, позитивно вплине стабілізацію фінансового сектору і стимулювання економічного зростання. Сучасний стан банківської системи України характеризується цифровізацією послуг, зміною структури попиту на кредити та посиленням регуляторних вимог з боку НБУ. У такій ситуації оцінка стану банківського кредитування дає змогу не лише визначити поточні тенденції та виклики, а також окреслити подальші напрями вдосконалення банківського кредитування, з урахуванням потреб реального сектору економіки та міжнародного досвіду. То ж актуальність теми даної кваліфікаційної роботи не викликає жодних сумнівів.

Слід зазначити, що робота має логічну структуру та складається з трьох розділів. Перший розділ присвячено дослідженню теоретико-методичних засад здійснення банківського кредитування. У другому розділі автором здійснено оцінку динаміки показників вітчизняного банківського сектору та проведено аналіз ефективності здійснення банківського кредитування. Третій розділ роботи присвячений визначенню перспектив подальшого розвитку банківського кредитування в Україні.

Поставленої мети авторка досягнула завдяки використанню ряду наукових методів, серед яких: загальнонаукові методи, аналіз, синтез, порівняння та статистичний аналіз, що дозволили всебічно охарактеризувати сучасний стан банківського сектору та визначити ефективність і подальші напрями розвитку банківського кредитування.

Інформаційну базу дослідження склали законодавчі та нормативно-правові акти, статистичні дані, наукові публікації і монографічні видання вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені проблемам банківського кредитування в Україні. За підсумками проведеного дослідження авторкою зроблені висновки, що мають певне практичне значення.

В цілому кваліфікаційна робота виконана здобувачкою самостійно, на належному рівні та згідно встановлених нормативних вимог, тому рекомендується до захисту з оцінкою «відмінно».

Керівник випускної
кваліфікаційної роботи _____ к-т екон. наук, доцент Діденко Л.В.
(підпис)

Висновок кафедри про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота здобувачки вищої освіти Савченко А.О. після попереднього захисту розглянута на засіданні кафедри (протокол № 7 від «22» 01 2026) та допущена до захисту на екзаменаційній комісії.

Завідувач кафедри _____ _____ О.Є.
(підпис) (прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Оцінка стану банківського кредитування в Україні

Мета кваліфікаційної роботи полягає у визначенні теоретичного обґрунтуванні, аналізу, сучасного стану та розробці пропозицій щодо перспектив подальшого розвитку, банківського кредитування в Україні.

У межах дослідження поставлено такі завдання: розкрити сутність, принципи та види банківського сектору та банківського кредитування в Україні; охарактеризувати нормативно-правове регулювання та методологію банківського кредитування в Україні; провести аналіз динаміки показників банківського сектору та баківського кредитування в Україні; оцінити ефективність та визначити фактори впливу на здійснення банківського кредитування в Україні; запропонувати перспективи подальшого розвитку банківського кредитування в Україні;

Об'єктом дослідження є процес банківського кредитування в Україні в сучасних економічних умовах.

Предметом дослідження є показники,тенденції та фактори,що впливають на стан та розвитокбанківського кредитування в Україні.

За результатами дослідження сформульовано висновки щодо сучасних тенденцій формування інвестиційних портфелів банків, виявлено ключові ризики та обґрунтовано напрями оптимізації інвестиційної політики банківських установ. Запропоновані рекомендації можуть бути використані у практичній діяльності комерційних банків та у подальших наукових дослідженнях у сфері банківського інвестування.

Кваліфікаційна робота містить 50 сторінок основного тексту, 11 таблиць, 3 рисунки, список використаних джерел із 55 найменувань, 2 додатки.

Ключові слова: банківська установа, кредитна діяльність, кредитний портфель, нормативне регулювання, фінансовий ринок, фінансова стабільність.

Рік виконання кваліфікаційної роботи: 2025 р.

Рік захисту кваліфікаційної роботи: 2026 р.

ANNOTATION

Investment Activity of Banking Institutions in Ukraine

The purpose of the qualification work is to determine the theoretical justification, analysis, current state and development of proposals regarding prospects for further development, bank lending in Ukraine.

Within the framework of the study, the following tasks were set: to reveal the essence, principles and types of the banking sector and bank lending in Ukraine; characterize the regulatory and legal regulation and methodology of bank lending in Ukraine; conduct an analysis of the dynamics of indicators of the banking sector and Baku lending in Ukraine; evaluate the effectiveness and determine the factors influencing the implementation of bank lending in Ukraine; offer prospects for the further development of bank lending in Ukraine;

The object of the study is the process of bank lending in Ukraine in modern economic conditions.

The subject of the study is indicators, trends and factors affecting the state and development of bank lending in Ukraine.

Based on the results of the study, conclusions were formulated regarding modern trends in the formation of investment portfolios of banks, key risks were identified and directions for optimizing the investment policy of banking institutions were substantiated. The proposed recommendations can be used in the practical activities of commercial banks and in further scientific research in the field of banking investment.

The qualification work contains 50 pages of the main text, 11 tables, 3 figures, a list of used sources from 55 names, 2 appendices.

Keywords: banking institution, credit activity, credit portfolio, regulatory regulation, financial market, financial stability.

Year of qualification work: 2025.

Year of defense of qualification work: 2026.

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах воєнного стану та економічної нестабільності банківське кредитування в Україні набуває особливої актуальності, адже виступає важливим інструментом підтримки національної економіки, бізнесу та населення. Нестача доступного фінансування, зростання ризиків неплатоспроможності позичальників та підвищення ставок за кредитами суттєво впливають на динаміку кредитного ринку. В цих умовах аналіз та оцінка стану банківського кредитування дозволяють виявити ключові проблеми, а також потенційні можливості для відновлення та розвитку кредитної діяльності, що є важливим для стабілізації фінансового сектору та стимулювання економічного зростання. Крім того, сучасний етап розвитку банківської системи України характеризується цифровізацією послуг, зміною структури попиту на кредити та посиленням регуляторних вимог з боку Національного банку України. У такій ситуації оцінка стану банківського кредитування дає змогу не лише визначити поточні тенденції й виклики, а й окреслити подальші напрями вдосконалення банківського кредитування, з урахуванням потреб реального сектору економіки та міжнародного досвіду, що робить дослідження теми кваліфікаційної роботи особливо актуальним як з наукової, так і з практичної точки зору.

Стан і ступінь розробки проблеми в науковій літературі. Проблема оцінки стану банківського кредитування в Україні привертає значну увагу науковців та практиків, про що свідчить наявність ґрунтовних досліджень у працях українських авторів. У науковій літературі, а саме:Герасименко А., Дзюблюк О., Забчук Г., Іващук О., Корнєєв В., Кульчицький М., Мельник С. І., Нікольчук Ю., Попчук Д.О., Рущишин Н. М., Пелех О. Р., Шевчук А. Шевченко Н. В. та інші розглядаються питання впливу кредитування на економічне зростання, особливості кредитної політики в умовах фінансових криз, а також аналізуються фактори, що обмежують розвиток кредитного ринку. Разом з тим,

сучасні дослідження все частіше зосереджені на вивченні впливу воєнного стану, макроекономічної нестабільності та цифровізації банківських послуг на обсяги та структуру кредитування. Незважаючи на наявність значної кількості праць, потребує подальшої розробки комплексна оцінка динаміки та якості банківських кредитів з урахуванням сучасних ризиків і перспектив відновлення економіки.

Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування, аналіз сучасного стану та розробка пропозицій щодо перспектив подальшого розвитку банківського кредитування в Україні.

Відповідно до сформованої мети слід виконати наступні *завдання:*

– з’ясувати сутність, принципи та види банківського кредитування;

– охарактеризувати нормативно-правове регулювання та методологію банківського кредитування в Україні;

– провести аналіз динаміки показників банківського сектору та банківського кредитування в Україні;

– оцінити ефективність та визначити фактори впливу на здійснення банківського кредитування в Україні;

– запропонувати перспективи подальшого розвитку банківського кредитування в Україні.

Об'єктом дослідження є процес банківського кредитування в Україні в сучасних економічних умовах.

Предметом дослідження показники, тенденції та фактори, що впливають на стан та розвиток банківського кредитування в Україні.

Методи дослідження. У дослідженні оцінки стану банківського кредитування в Україні застосовано комплекс методів: статистично-економічний аналіз для обробки та інтерпретації показників кредитного портфеля, порівняльний аналіз для зіставлення динаміки кредитних продуктів різних банків, кореляційно-регресійний аналіз для виявлення залежностей між макроекономічними індикаторами та обсягами кредитування, метод SWOT-аналізу для оцінки внутрішніх сильних і слабких сторін банківської системи, а

також узагальнення наукових публікацій і нормативно-правових документів задля формування комплексного уявлення про стан та перспективи розвитку банківського кредитування в країні.

Базою дослідження оцінки стану банківського кредитування в Україні є аналіз діяльності комерційних банків України та НБУ.

Науково-практична значимість одержаних результатів. Науково-практична значимість одержаних результатів полягає в тому, що на основі комплексного аналізу стану банківського кредитування в Україні виокремлено ключові драйвери та бар'єри розвитку кредитного ринку, що дозволяє розробити обґрунтовані рекомендації для регулятора та банківських установ щодо вдосконалення кредитної політики, оптимізації ризик-менеджменту та підвищення доступності фінансових ресурсів для бізнесу; запропоновані перспективні напрями модернізації кредитних продуктів, цифровізації процесів обслуговування та впровадження стрес-тестування сприятимуть зміцненню фінансової стійкості банківського сектору й підтримці економічного зростання країни.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЗДІЙСНЕННЯ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

1.1. Підходи до вивчення сутності банківського кредитування та принципи його здійснення

Банківське кредитування є однією з фундаментальних функцій комерційних банків та ключовим інструментом для фінансування економічної діяльності. Його роль у забезпеченні економічного зростання, розвитку підприємництва та підвищенні добробуту населення є незаперечною. У сучасних умовах, коли фінансовий ринок стає все більш динамічним та конкурентним, глибоке розуміння сутності, принципів та класифікації банківського кредитування є необхідним для ефективного управління фінансовими ресурсами як на макро-, так і на мікрорівні.

Банківське кредитування є специфічною формою кредитних відносин, що виникають між банком як кредитором та позичальником (фізичною або юридичною особою). Економічна сутність кредиту полягає в перерозподілі тимчасово вільних грошових коштів від тих, хто їх має (депозиторів), до тих, хто їх потребує (позичальників), на умовах повернення та платності. Банк виступає фінансовим посередником, що акумулює капітал та надає його в тимчасове користування [2, с. 112].

В умовах сучасної економічної системи, банківське кредитування виступає одним із ключових механізмів фінансування та перерозподілу капіталу. Його сутність є об'єктом пильної уваги науковців, які трактують це поняття з різних позицій, що відображає багатогранність та складність кредитних відносин. Аналіз існуючих наукових підходів, узагальненно у таблиці 1.1, дозволяє систематизувати уявлення про банківське кредитування не лише як про фінансову операцію, а й як про комплексний економічний процес, що забезпечує взаємодію між банком (кредитором) та позичальником на умовах строковості, платності, поверненості, забезпеченості та цільового характеру. Порівняльний аналіз є фундаментом для глибокого розуміння

природи банківського кредиту та його ролі у розвитку фінансової системи країни.

Таблиця 1.1

Основні підходи науковців до визначення сутності банківського кредитування

Науковці	Сутність поняття
Герасименко А.	Банківське кредитування — це процес надання банком позичальникові грошових коштів або інших матеріальних цінностей на умовах повернення та сплати відсотків у встановлений строк [1, с. 41].
Дзюблюк О.	Банківське кредитування — це економічна операція, що полягає у тимчасовому передаванні банком фінансових ресурсів клієнту з метою задоволення його потреб у грошах [6, с. 8].
Корнєєв В., Забчук Г., Іващук О., Винник Т., Рудан В.	Банківське кредитування — це форма фінансових відносин між банком та позичальником, яка забезпечує перерозподіл фінансових ресурсів у суспільстві [11, с. 11].
Крупка М., Ванькович Д., Кульчицький М.	Банківське кредитування — це діяльність банків, спрямована на формування і використання кредитного портфеля для отримання прибутку та підтримки економічного розвитку [13].
Мікуляк К. А., Кугляр А. А.	Банківське кредитування — це система взаємних зобов'язань між кредитором і позичальником, що передбачає надання коштів на певний строк із обов'язковим поверненням та сплатою відсотків [15, с. 85].
Мурашковська І., Барилко А.	Банківське кредитування — це інструмент реалізації кредитної політики банку, що сприяє фінансовому забезпеченню підприємств, організацій та фізичних осіб [18, с. 325].

Джерело: складено на основі літератури [1, 6, 11, 13, 15, 18].

Отже, аналіз основних підходів науковців до визначення сутності банківського кредитування свідчить про багатогранність та комплексність цього явища, яке розглядається як економічна категорія, фінансовий інструмент та соціально-економічний механізм перерозподілу ресурсів, незважаючи на різноманіття формулювань, усі вони підкреслюють ключові характеристики кредитування — тимчасовість надання коштів, умови повернення, платність і роль у стимулюванні економічного розвитку, що підтверджує його важливість для функціонування банківської системи та загальної фінансової стабільності. На основі наукової літератури та узагальнивши трактування науковців вважаємо, що сутність банківського кредитування полягає в наданні банками грошових коштів або інших активів позичальникам на визначений строк із обов'язком їх повернення та сплати відсотків, що виступає важливим

механізмом перерозподілу фінансових ресурсів у економіці і забезпечує підтримку розвитку бізнесу, інвестицій та споживчого попиту.

Банківське кредитування відіграє ключову роль у забезпеченні фінансових потреб різних економічних суб'єктів, сприяючи розвитку підприємництва, стимулюванню інвестиційної діяльності та задоволенню споживчих потреб населення. Види банківського кредитування класифікуються за різними ознаками (рис. 1.1) – призначенням (споживчі, іпотечні, інвестиційні, оборотні тощо), терміном (короткострокові, середньострокові, довгострокові), способом забезпечення (забезпечені заставою, гарантовані поручительством, безвідсоткові) та категорією позичальників (корпоративні, малий і середній бізнес, населення); така систематизація дозволяє банкам гнучко адаптувати кредитні продукти до потреб клієнтів і особливостей фінансового ринку [17, с. 89].

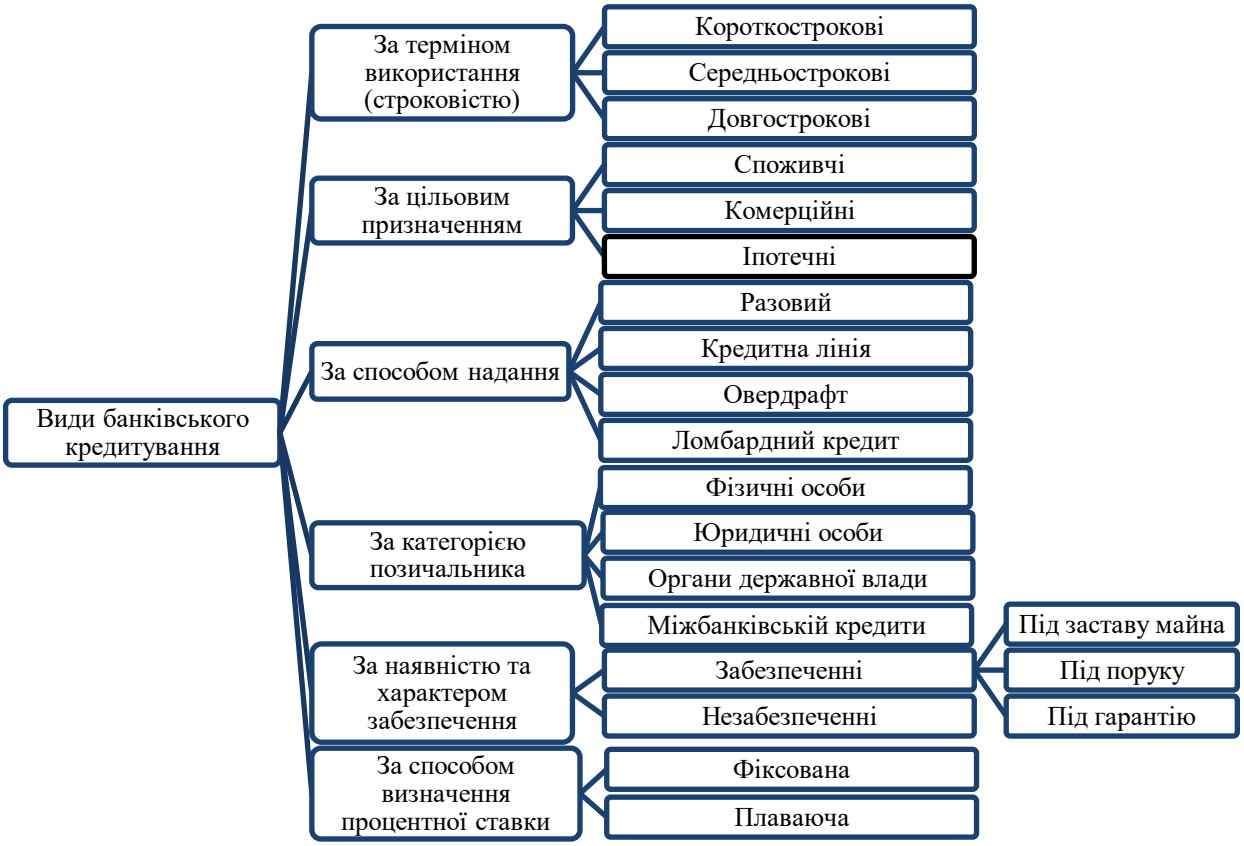

Рис. 1.1. Види банківського кредитування в Україні

Джерело: складено на основі літератури [14, с. 58].

За терміном використання (строковістю) кредити поділяються на короткострокові, середньострокові та довгострокові, що визначає тривалість кредитних відносин між банком і позичальником. Короткострокові кредити надаються на термін до одного року для фінансування поточних потреб, таких як поповнення обігових коштів, закупівля сировини чи покриття касових розривів; для фізичних осіб це можуть бути кредити до зарплати або кредитні картки. Середньострокові кредити видаються на один–три або до п’яти років та зазвичай використовуються для придбання обладнання, модернізації виробництва чи реалізації невеликих інвестиційних проєктів. Довгострокові кредити, термін дії яких перевищує три–п’ять років, потребують ретельного аналізу платоспроможності позичальника та надійного забезпечення, типовими прикладами є іпотека чи інвестиційні позики для масштабних проєктів [12, с. 201].

За цільовим призначенням кредити розрізняють залежно від того, куди будуть спрямовані позичені кошти. Споживчі кредити надаються фізичним особам для покриття особистих витрат, що не пов’язані з бізнесом, наприклад, для купівлі техніки, оплати навчання, відпочинку чи лікування, а також автокредити. Комерційні кредити, що видаються юридичним особам та ФОП, включають позики на поповнення обігових коштів (закупівля товарів, виплата зарплати) та інвестиційні кредити для купівлі обладнання, будівництва чи розширення виробництва. Особливе місце займають іпотечні кредити – довгострокові позики для придбання житла або іншої нерухомості під його заставу [4, с. 35].

За способом надання розрізняють разовий кредит, кредитну лінію, овердрафт та ломбардний кредит. Разовий (траншовий) кредит передбачає отримання всієї суми одразу з подальшим погашенням за встановленим графіком. Кредитна лінія дає можливість багаторазово брати та повертати кошти в межах встановленого ліміту, сплачуючи відсотки лише за фактично використану суму. Овердрафт дозволяє тимчасово витратити більше, ніж є на рахунку, а відсотки нараховуються тільки на «перевитрачену» частину.

Ломбардний кредит видається під заставу високоліквідних активів, таких як цінні папери чи дорогоцінні метали, що дозволяє банку швидко компенсувати ризики неповернення [32, с. 178].

За наявністю та характером забезпечення кредити поділяються на забезпечені та незабезпечені. Забезпечені кредити мінімізують ризики банку завдяки наявності застави або гарантій — це може бути застава рухомого майна (наприклад, автомобіля чи обладнання) або нерухомості (житлового будинку, квартири, земельної ділянки), порука — коли третя особа гарантує повернення боргу, або банківська гарантія від іншої фінансової установи. Незабезпечені, або бланкові кредити, видаються без застави виключно на підставі оцінки фінансового стану та ділової репутації позичальника, зазвичай вони супроводжуються вищими процентними ставками для компенсації підвищених ризиків банку [36].

За категорією позичальника виділяють кілька основних видів кредитів: для фізичних осіб — це споживчі, іпотечні, автокредити, кредитні картки; для юридичних осіб — кредити, спрямовані на поповнення обігових коштів, інвестиційні проєкти та інші потреби бізнесу. Окрему групу становлять кредити органам державної влади, зокрема муніципальні позики для місцевих бюджетів та державні кредити. Крім того, банки активно використовують міжбанківське кредитування — коротко- або середньострокові позики, що надаються одним банком іншому для підтримання ліквідності та виконання зобов’язань [33].

За способом визначення процентної ставки кредити поділяються на ті, що мають фіксовану або плаваючу ставку. Кредити з фіксованою ставкою зберігають незмінний рівень відсотків протягом усього строку кредитування, що забезпечує стабільність витрат позичальника, але може виявитися менш вигідним у разі зниження ринкових ставок. У кредитах з плаваючою ставкою розмір відсотків змінюється залежно від коливань ринкових індикаторів, таких як облікова ставка НБУ [23] чи LIBOR [40], що дозволяє банку швидше реагувати на ринкові умови, проте створює додаткові ризики для позичальника через можливе підвищення вартості кредиту.

Таким чином, види банківського кредитування в Україні відзначаються значною різноманітністю, що дозволяє задовольняти потреби як бізнесу, так і населення залежно від строків, цільового призначення, способу надання та характеру забезпечення. Така класифікація сприяє гнучкості банківської системи та підтримує розвиток економіки в різних секторах.

Банківське кредитування в Україні ґрунтується на певних принципах (табл.1.2), які забезпечують його ефективність, надійність та безпеку для обох сторін — банків і позичальників. Принципи кредитування не лише регламентують порядок надання та використання кредитних ресурсів, але й визначають основи управління ризиками, підвищення фінансової дисципліни та стабільності банківської системи. Дотримання принципів кредитування є важливою умовою сталого розвитку економіки та формування довіри до банківських установ.

Таблиця 1.2

Принципи банківського кредитування

Принцип	Сутність	Значення для банку
Поверненість	Обов'язок позичальника повністю повернути основну суму кредиту.	Захищає фінансову стабільність, забезпечує безперервність кредитного циклу.
Строковість	Кредит надається на чітко визначений у договорі термін.	Дозволяє планувати ліквідність та ресурси, є основою для застосування штрафних санкцій.
Платність	За користування коштами позичальник сплачує відсотки банку.	Є основним джерелом доходу, покриває ризики, витрати та забезпечує прибутковість.
Забезпеченість	Надання позичальником гарантій повернення кредиту (застава, порука тощо).	Знижує кредитні ризики, слугує інструментом захисту інтересів банку.
Цільовий характер	Використання кредиту на конкретно визначену мету.	Дозволяє банку контролювати використання коштів та оцінювати ризики проєкту.

Джерело: складено на основі літератури [19, с. 23].

Таким чином, принципи банківського кредитування в Україні є основою надійної та ефективної роботи банківської системи, адже вони забезпечують баланс інтересів банку і позичальника, мінімізують ризики та сприяють раціональному використанню кредитних ресурсів. Дотримання таких

принципів, як повернення, строковість, платність, забезпеченість, цільовий характер і диференційованість, дозволяє підтримувати фінансову стабільність банків, підвищує довіру клієнтів та створює умови для сталого розвитку економіки країни.

Отже, сутність банківського кредитування полягає у наданні банками фінансових ресурсів позичальникам на визначений строк із обов'язковою умовою їх повернення та сплати відсотків, що дозволяє ефективно перерозподіляти кошти в економіці, підтримувати розвиток бізнесу та задовольняти споживчі потреби населення. Принципи та види банківського кредитування разом формують цілісну систему, що визначає роль кредиту як ключового інструмента перерозподілу фінансових ресурсів і стимулювання економічного зростання. Дотримання основних принципів — повернення, строковості, платності, забезпеченості, цільового характеру та диференційованості — гарантує ефективність та безпечність кредитних операцій, тоді як різноманіття видів кредитування дозволяє банкам максимально задовольняти потреби як бізнесу, так і населення, сприяючи розвитку фінансового ринку України.

1.2. Нормативно-правове регулювання та методологія банківського кредитування в Україні

Нормативно-правове регулювання та методологія банківського кредитування в Україні є системою взаємопов'язаних законодавчих актів, нормативних документів та внутрішніх процедур банків, що визначають правила, порядок і умови здійснення кредитних операцій. Комплекс нормативно-правових документів формує правове поле, в якому функціонують комерційні банки, забезпечуючи захист інтересів як кредиторів, так і позичальників, а також підтримуючи стабільність фінансової системи в цілому. Відповідність діяльності банків встановленим вимогам, що розробляються Національним банком України [23], є необхідною умовою для мінімізації

кредитних ризиків, запобігання системним кризам та забезпечення ефективного перерозподілу фінансових ресурсів в економіці. Таким чином, аналіз нормативно-правового регулювання та методології кредитування є критично важливим для розуміння функціонування банківського сектору.

Нормативно-правове регулювання банківського кредитування в Україні є багатоступеневою системою, що включає закони, підзаконні нормативні акти та внутрішні документи самих банків:

Конституція України [10] не містить прямого регулювання банківського кредитування, однак вона закладає фундаментальні принципи правової системи та економіки, на яких базується вся нормативно-правова база, включно з банківською діяльністю. Зокрема, Конституція [10] гарантує право власності, свободу підприємницької діяльності та захист економічних прав, що створює правове підґрунтя для здійснення банківського кредитування. Таким чином, хоча безпосереднє регулювання кредитних відносин здійснюється спеціалізованими законами та нормативними актами, Конституція України є основним законом, який забезпечує загальні принципи і права, необхідні для функціонування банківської системи та кредитування.

Господарський кодекс України [3] є одним із ключових нормативно-правових актів, який регулює відносини у сфері банківського кредитування, визначаючи загальні правила укладення та виконання кредитних договорів між банками і позичальниками. У ньому встановлено правові основи функціонування кредитних відносин, зокрема порядок оформлення договорів, права та обов’язки сторін, механізми забезпечення виконання зобов’язань, а також відповідальність за їх порушення. Таким чином, Господарський кодекс сприяє забезпеченню законності, прозорості та стабільності кредитних операцій на території України.

Ключову роль у регулюванні банківського кредитування в Україні відіграє Цивільний кодекс України (ЦКУ) [34], який визначає основні правові засади укладення, виконання та припинення кредитних договорів, права й обов’язки сторін, а також механізми забезпечення виконання зобов’язань. ЦКУ

регламентує порядок стягнення заборгованості, застосування штрафних санкцій та врегулювання спорів, що створює правову основу для стабільного функціонування системи банківського кредитування та захисту прав як кредиторів, так і позичальників.

Закон України «Про банки і банківську діяльність» [25] є одним із ключових нормативно-правових актів, який регулює банківське кредитування в Україні. Він визначає правові основи діяльності банків, порядок надання кредитів, вимоги до кредитної політики, а також механізми контролю за дотриманням банками законодавства. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [25] встановлює права і обов'язки банків та позичальників, регламентує порядок укладання кредитних договорів, умови забезпечення кредитів і заходи відповідальності за їх невиконання, що сприяє забезпеченню стабільності, прозорості та ефективності банківського кредитування в країні.

Закон України «Про Національний банк України» [29] встановлює правові основи діяльності Національного банку як головного регулятора банківської системи, включаючи регулювання банківського кредитування в Україні. Зокрема, цей закон визначає повноваження НБУ щодо розробки та впровадження нормативно-правових актів, що регулюють порядок здійснення кредитних операцій банками, встановлення вимог до кредитної діяльності, контролю за дотриманням банками нормативів капіталу, ліквідності та кредитних ризиків. Таким чином, Закон України «Про Національний банк України» [29] забезпечує нормативну базу для стабільного функціонування системи банківського кредитування, захисту прав кредиторів і позичальників та підтримки фінансової стабільності в країні.

Закон України «Про споживче кредитування» [30] регулює відносини, що виникають під час надання споживчих кредитів фізичним особам, встановлює правові, економічні та організаційні засади здійснення такої діяльності в Україні. Закон України «Про споживче кредитування» [30] визначає основні вимоги до укладення договорів споживчого кредитування, права та обов'язки сторін, порядок розрахунку вартості кредиту, а також заходи захисту прав

споживачів фінансових послуг. Водночас він створює правове поле для прозорості та безпеки кредитних відносин між банками та позичальниками, що сприяє розвитку ринку споживчого кредитування в Україні та підвищенню довіри населення до банківської системи.

Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» [26] є важливим нормативно-правовим актом, який регулює питання гарантій та забезпечення виконання зобов'язань у сфері банківського кредитування в Україні. Даний закон встановлює правові механізми створення, реєстрації та захисту обтяжень на майно (заставу), що дозволяє банкам ефективно управляти кредитними ризиками шляхом використання різних видів забезпечення. Завдяки цьому закону забезпечується прозорість та правова визначеність у відносинах між кредиторами та позичальниками, що сприяє підвищенню довіри до кредитного ринку та зміцненню фінансової стабільності в країні.

Національний банк України [23], як головний регулятор банківської системи, розробляє та видає низку нормативних актів — постанов і положень, які деталізують та конкретизують положення законодавства у сфері банківського кредитування. Нормативні документи НБУ є обов'язковими для виконання всіма банківськими установами на території України та спрямовані на підвищення прозорості, ефективності та безпеки кредитних операцій.

Серед найважливіших нормативних актів НБУ варто виділити Положення про кредитування, яке регламентує порядок видачі та обслуговування кредитів, встановлює вимоги до оцінки кредитоспроможності позичальників, а також порядок формування резервів під очікувані кредитні збитки. Зокрема, це положення затверджене Постановою Правління НБУ від 30 червня 2016 року № 351 «Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» [27].

Іншим важливим документом є Положення про інформаційне забезпечення споживачів фінансових послуг, затверджене Постановою Правління НБУ «Про затвердження Положення про інформаційне забезпечення

фінансовими установами споживачів щодо надання послуг споживчого кредитування»від 5 жовтня 2021 року № 100 [28]. Воно встановлює вимоги до розкриття банками інформації щодо умов кредитування, включно з процентними ставками, комісіями та іншими витратами, що сприяє підвищенню прозорості кредитних продуктів і захисту прав споживачів.

Кожен комерційний банк, дотримуючись вимог чинного законодавства та нормативних актів Національного банку України [23] розробляє власну систему внутрішніх нормативних документів, які регламентують порядок організації та здійснення кредитної діяльності. До ключових документів належать кредитна політика банку, що визначає стратегічні пріоритети у сфері кредитування, цільові сегменти клієнтів, асортимент кредитних продуктів та встановлює межі прийнятного рівня кредитних ризиків; положення про кредитний комітет, яке регламентує процедуру прийняття рішень щодо надання кредитів та контроль за їх виконанням, а також методики оцінки кредитоспроможності позичальників, що містять детальні алгоритми аналізу фінансового стану клієнтів та дозволяють забезпечити ефективний відбір позичальників та мінімізацію ризиків неповернення кредитних коштів.

Таким чином, нормативно-правове регулювання банківського кредитування в Україні є комплексною системою, що забезпечує послідовність, прозорість та стабільність у цій сфері. Воно постійно вдосконалюється з метою адаптації до сучасних економічних викликів та гармонізації з міжнародними стандартами.

Методологія банківського кредитування в Україні є комплексом теоретичних положень, правил та процедур, які визначають порядок оцінки кредитоспроможності позичальників, прийняття рішень щодо надання кредитів, а також подальшого контролю за їх використанням та погашенням. Вона покликана забезпечити ефективність і безпеку кредитних операцій, мінімізувати ризики неповернення позик та сприяти стабільності банківської системи. Формування методології відбувається з урахуванням національного законодавства, регуляторних вимог Національного банку України [23] та

передового міжнародного досвіду. Методологія банківського кредитування в Україні подано на рис.1.2.

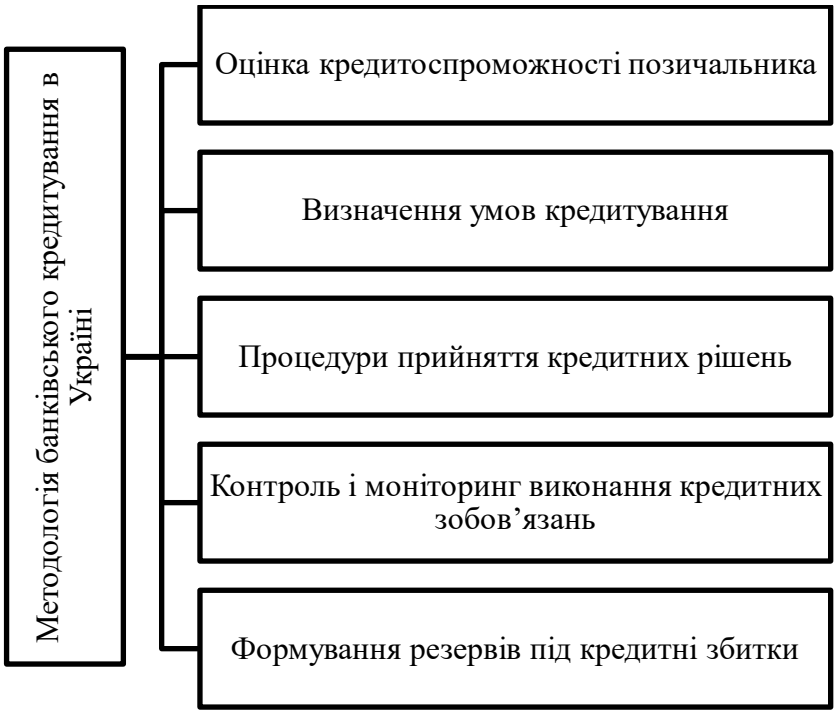

Рис.1.2. Методологія банківського кредитування в Україні

Джерело: складено на основі літератури [31, с. 29].

Оцінка кредитоспроможності позичальника є ключовим етапом методології банківського кредитування, що передбачає всебічне дослідження фінансового стану потенційного клієнта, його платоспроможності, історії взаємодії з фінансовими установами, а також перспектив реалізації бізнес-планів у контексті ринкових умов. У процесі аналізу банки поєднують кількісні індикатори — зокрема фінансові коефіцієнти, структуру балансу, дані фінансової звітності — з якісними характеристиками, такими як ділова репутація, досвід керівництва та стратегія розвитку підприємства. Такий підхід дозволяє обґрунтовано оцінити ризики невиконання зобов'язань та прийняти виважене рішення щодо доцільності видачі кредиту [15, с. 86].

Визначення умов кредитування відбувається на основі результатів оцінки кредитоспроможності та включає встановлення основних параметрів кредитної операції: розміру позики, терміну користування коштами, процентної ставки, графіка погашення боргу та умов щодо надання забезпечення. Формування цих умов є індивідуальним процесом, що враховує специфіку діяльності

позичальника, динаміку розвитку ринку, а також рівень кредитного ризику. Такий підхід дозволяє досягнути балансу між необхідністю підтримки платоспроможності банку та потребами клієнта у фінансуванні.

Процедури прийняття кредитних рішень є невід'ємною частиною методології банківського кредитування та регламентуються внутрішніми нормативними документами кожної банківської установи. Найчастіше рішення про надання кредиту ухвалюється кредитним комітетом або уповноваженими співробітниками після ретельної експертизи поданої заявки та додаткових матеріалів. Процедури прийняття кредитних рішень має на меті забезпечити належний рівень контролю, запобігти суб'єктивності у прийнятті рішень та мінімізувати ймовірність виникнення проблемної заборгованості.

Контроль і моніторинг виконання кредитних зобов'язань є критично важливим для забезпечення стабільності кредитного портфеля банку. Контроль і моніторинг передбачає систематичний аналіз цільового використання кредитних ресурсів, контроль за дотриманням графіків погашення та відстеження змін у фінансовому та майновому стані позичальника. Оперативне виявлення потенційних проблем дозволяє банкам завчасно застосовувати коригувальні заходи, знижуючи рівень кредитних ризиків та підвищуючи ймовірність своєчасного повернення позики [24, с. 68].

Формування резервів під кредитні збитки є завершальним етапом методології кредитування та виконується відповідно до вимог Національного банку України. Банки зобов'язані створювати спеціальні резерви для покриття можливих втрат у разі неповернення кредитів, що виступає одним із механізмів захисту інтересів вкладників, кредиторів та власників банку. Такий підхід підвищує стійкість фінансової установи, дозволяє зменшити наслідки негативних коливань на ринку та сприяє підтриманню довіри до банківської системи в цілому.

Таким чином, методологія банківського кредитування в Україні є системним і регламентованим підходом, спрямованим на забезпечення балансу

між доступністю фінансових ресурсів для позичальників та збереженням стабільності та безпеки банківської системи.

Отже, нормативно-правове регулювання банківського кредитування в Україні становить багаторівневу систему, що поєднує закони, підзаконні акти Національного банку України та внутрішні нормативні документи банків. Така система створює чіткі правила для всіх учасників ринку, захищає права кредиторів та позичальників, сприяє прозорості кредитних операцій та знижує кредитні ризики, що є особливо важливим для підтримання фінансової стабільності банківського сектору та економіки загалом. Методологія банківського кредитування, у свою чергу, визначає комплекс процедур та підходів, спрямованих на оцінку кредитоспроможності позичальників, встановлення умов кредитування, прийняття рішень, моніторинг виконання зобов’язань та формування резервів під кредитні ризики. Її системність дозволяють банкам ефективно управляти ризиками, приймати виважені рішення та забезпечувати сталість і надійність кредитної діяльності.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

2.1. Аналіз динаміки показників банківського сектору та банківського кредитування в Україні

Аналіз динаміки показників банківського сектору та банківського кредитування в Україні є важливим інструментом для оцінки стану фінансової системи, виявлення ключових тенденцій і факторів, що впливають на розвиток кредитної діяльності. Аналіз динаміки показників банківського сектору, зокрема кількості банків в Україні (рис. 2.1), є важливою складовою дослідження фінансової стабільності та ефективності функціонування банківської системи.

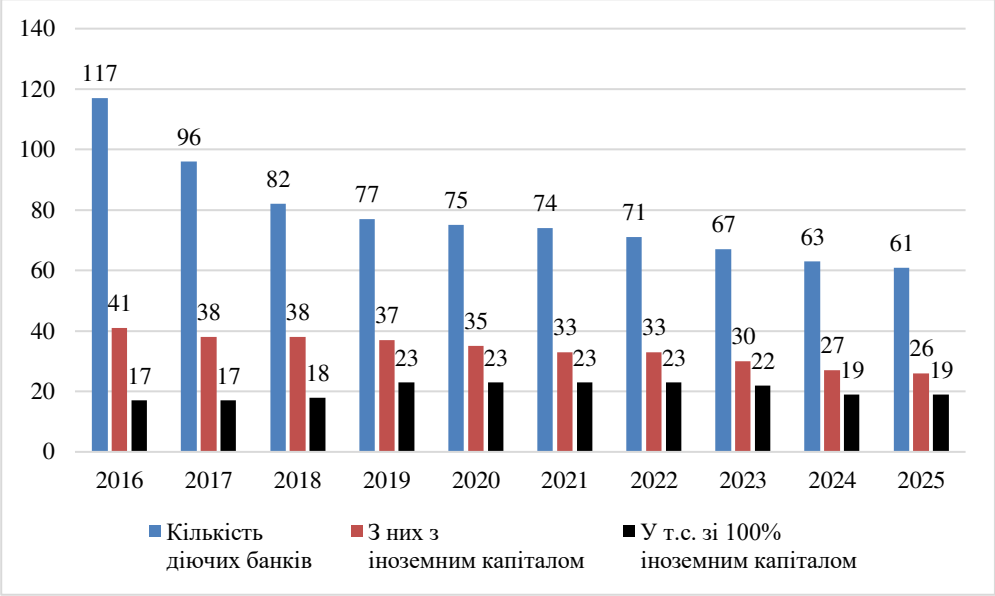

Рис. 2.1. Аналіз динаміки банків в Україні за 2016-2025 р.р., одиниць

Джерело: складено на основі даних НБУ [22].

Відповідно до рис. 2.1 протягом 2016-2025 рр. спостерігається стійка тенденція до скорочення загальної кількості банків в Україні з 117 установ у 2016 році до 61 у 2025 році, що майже вдвічі менше. Така динаміка свідчить про активний процес консолідації банківського сектору, посилення вимог Національного банку України щодо капіталізації та платоспроможності банків, а також про вихід з ринку фінансово нестійких та дрібних установ, цей процес є частиною стратегії підвищення надійності та стійкості банківської системи.

Також відзначається поступове зниження кількості банків з іноземним капіталом – з 41 у 2016 році до 26 у 2025 році. Незважаючи на абсолютне скорочення, їхня частка у структурі банківського сектору залишається значною, що свідчить про збереження зацікавленості іноземних інвесторів в українському ринку навіть в умовах економічної нестабільності. При цьому зменшення кількості банків з іноземним капіталом відбувалося більш поступово, ніж загальна динаміка скорочення банків, що підтверджує відносно вищу фінансову стійкість цієї групи.

Кількість банків зі 100 % іноземним капіталом у 2016–2022 роках коливалася у межах 17–23 установ, що свідчить про відносну стабільність позицій великих міжнародних фінансових груп в Україні. Скорочення, зафіксоване з 2023 року, є менш вираженим, що підкреслює збереження їхньої присутності та ролі в українській банківській системі навіть у періоди економічних викликів.

Найбільш інтенсивне скорочення кількості банків спостерігалося у 2016–2017 роках і було пов’язане з «банкопадом» – масовим виведенням з ринку неплатоспроможних банків у межах політики очищення сектору, ініційованої НБУ. У наступні роки процес консолідації продовжився більш плавними темпами, що свідчить про певну стабілізацію та поступове оздоровлення банківського ринку.

Отже, наведені дані демонструють трансформацію банківської системи України від надмірно розгалуженої, але менш стійкої структури до більш концентрованої, регульованої та фінансово стійкої моделі, у якій важливу роль продовжують відігравати банки з іноземним капіталом, що сприяє зміцненню довіри та стабільності фінансового ринку в цілому.

Аналіз динаміки показників банківського сектору в розрізі доходів та витрат (рис. 2.2) є важливим етапом дослідження фінансової стабільності та ефективності функціонування банківської системи України. Дослідження структури та тенденцій зміни доходів і витрат дозволяє оцінити рівень прибутковості, оптимальність управління ресурсами, а також виявити чинники,

що впливають на формування фінансових результатів банків у динаміці. Такий підхід дає змогу глибше зрозуміти особливості діяльності банківського сектору та визначити напрями його подальшого розвитку.

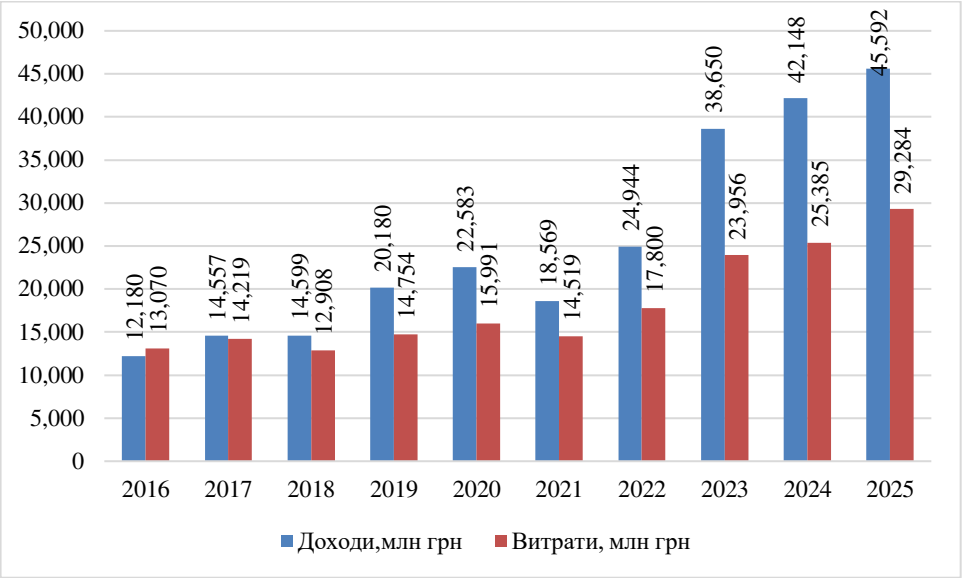

Рис. 2.2. Аналіз динаміки доходів та витрат банків в Україні за 2016-2025 р.р. млн. грн.

Джерело: складено на основі даних НБУ [8].

Відповідно до рис. 2.2 аналіз динаміки доходів та витрат банків в Україні за 2016–2025 рр. свідчить про поступове зростання фінансових результатів банківського сектору, що відбувається на тлі змін економічної ситуації та регуляторної політики. Упродовж досліджуваного періоду доходи банків демонстрували стійку тенденцію до збільшення з 12 180 млн грн у 2016 р. до 45 592 млн грн у 2025 р., що свідчить про активізацію банківської діяльності, зростання обсягу кредитних операцій та розширення спектра банківських послуг.

Витрати банків також зростали, але менш динамічними темпами, ніж доходи з 13 070 млн грн у 2016 р. до 29 284 млн грн у 2025 р. Особливо помітним є розрив між доходами і витратами у 2023–2025 рр., що свідчить про посилення прибутковості банківського сектору. Найбільш різке зростання доходів зафіксовано у 2023 р. (на 13 706 млн грн порівняно з попереднім роком), що може бути наслідком адаптації банків до нових економічних умов,

впровадження інноваційних фінансових продуктів і зростання попиту на кредитування.

Загалом динаміка свідчить про поступове зміцнення фінансової стійкості банків, оптимізацію витратної частини та підвищення ефективності діяльності, що створює передумови для подальшого розвитку банківського сектору України.

Аналіз сум наданих кредитів (рис. 2.3) у системі банківського кредитування в Україні є важливим інструментом для оцінки стану та динаміки розвитку фінансового сектору країни, показник дає змогу визначити активність банків у фінансуванні реального сектору економіки, виявити основні напрями кредитування, оцінити рівень довіри бізнесу та населення до банків, а також зрозуміти вплив макроекономічних і регуляторних факторів на обсяги кредитування.

Рис. 2.3. Динаміки сум кредитів, наданих клієнтам банківського сектору України на початок року, млн. грн.

Джерело: складено на основі даних НБУ [22].

Відповідно до рис. 2.3 загалом обсяг кредитів в Україні коливався в межах від 960 597 млн грн у 2021 році (найнижче значення за період) до 1 138 032 млн грн у 2025 році (найвище значення). У 2016–2019 рр. спостерігалося поступове зростання з 1 009 768 млн грн у 2016 р. до

1 118 860 млн грн у 2019 р., що було зумовлено відновленням економіки та посиленням банківської активності. У 2020–2021 рр. відбулося зниження обсягів кредитування до 960 597 млн грн, що значною мірою пов'язано з пандемічною кризою, зниженням ділової активності та обережною кредитною політикою банків.

Починаючи з 2022 р., обсяги знову почали зростати, незважаючи на складні умови воєнного часу в Україні, що свідчить про поступову адаптацію банківського сектору та підвищення попиту з боку бізнесу й населення. Особливо помітне зростання зафіксовано у 2025 році — обсяг кредитів зріс на понад 100 млрд грн порівняно з 2024 роком, що підкреслює значення банківського кредитування як одного з головних інструментів підтримки економіки, стимулювання інвестицій та споживчої активності в умовах відновлення та розвитку країни.

Аналіз кредитів, наданих клієнтам банківського сектору, є ключовим елементом оцінки стану та розвитку банківського кредитування в Україні (табл. 2.1), що відображає активність банків у фінансуванні реального сектору економіки, рівень довіри між банками та позичальниками, а також вплив макроекономічних умов і регуляторної політики на динаміку кредитування.

Таблиця 2.1

Динаміка кредитів наданих клієнтам банківського сектору в Україні станом на початок року, млн грн

Показник	**Роки**			**Відхилення**			
				Абсол., тис. грн+/-		**Відн.,%**	
	2023	2024	2025	2025/ 2021	2025/ 2024	2025/ 2021	2025/ 2024
Кредити надані клієнтам	1036213	1024678	1138032	101819	113354	110%	111%
Кредити, що надані органам державної влади	24809	18349	13077	-11732	-5272	53%	71%
Кредити, що надані суб`єктам господарювання	801413	783690	850581	49168	66891	106%	109%
Кредити, що надані фізичним особам	209943	222590	274272	64329	51682	131%	123%

Кредити, надані небанківським фінансовим установам	48	49	102	54	53	213%	208%

Джерело: складено на основі даних НБУ [22].

Відповідно до табл. 2.1 загальний обсяг кредитів у 2025 році зріс до 1 138 032 млн грн після незначного зниження у 2024 році (1 024 678 млн грн), що свідчить про поступове відновлення активності банківського кредитування в Україні. Найбільшу частку забезпечили кредити, надані суб'єктам господарювання їх обсяг збільшився з 783 690 млн грн у 2024 році до 850 581 млн грн у 2025 році, що вказує на зростаючі фінансові потреби бізнесу для підтримки оборотного капіталу, інвестицій та розширення діяльності. Водночас суттєве зростання спостерігається й у сегменті кредитування фізичних осіб: обсяг таких кредитів піднявся з 222 590 млн грн у 2024 році до 274 272 млн грн у 2025 році, що відображає зростання споживчого попиту та відновлення довіри населення до банківської системи.

Обсяги кредитування фізичних осіб – з 209 943 млн грн у 2023 році та 222 590 млн грн у 2024 році до 274 272 млн грн у 2025 році. Така динаміка свідчить про посилення споживчого кредитування, що може бути результатом підвищення рівня доходів населення, зростання попиту на товари тривалого користування та житло, а також активної конкуренції банків у сегменті роздрібного кредитування.

Водночас в Україні спостерігається стійке скорочення кредитів, наданих органам державної влади з 24 809 млн грн у 2023 році до 13 077 млн грн у 2025 році, що може свідчити про зміну пріоритетів фінансування або перехід державного сектору на інші інструменти залучення ресурсів. Кредити, надані небанківським фінансовим установам, залишаються незначними за обсягами, але зросли більш ніж удвічі у 2025 році (до 102 млн грн), що може вказувати на поступову активізацію взаємодії банківського та небанківського сегментів фінансового ринку.

У цілому аналіз свідчить про зміщення фокусу банківської системи України у бік кредитування бізнесу та фізичних осіб, що підтримує економічну

активність та споживчий попит, а також про подальше зниження ролі державного сектору як позичальника у структурі банківського кредитування.

Аналіз частки непрацюючих кредитів у банківському секторі України є важливою складовою дослідження стану банківського кредитування та фінансової стійкості банківської системи (рис. 2.4). Рівень кредитного ризику відображає якість кредитного портфеля та ефективність системи управління ризиками в банках. Динаміки непрацюючих кредитів дозволяє оцінити масштаби проблемної заборгованості, вплив економічних і політичних чинників на платоспроможність позичальників, а також сформувати обґрунтовані висновки щодо подальших напрямів стабілізації та оздоровлення банківського сектору України.

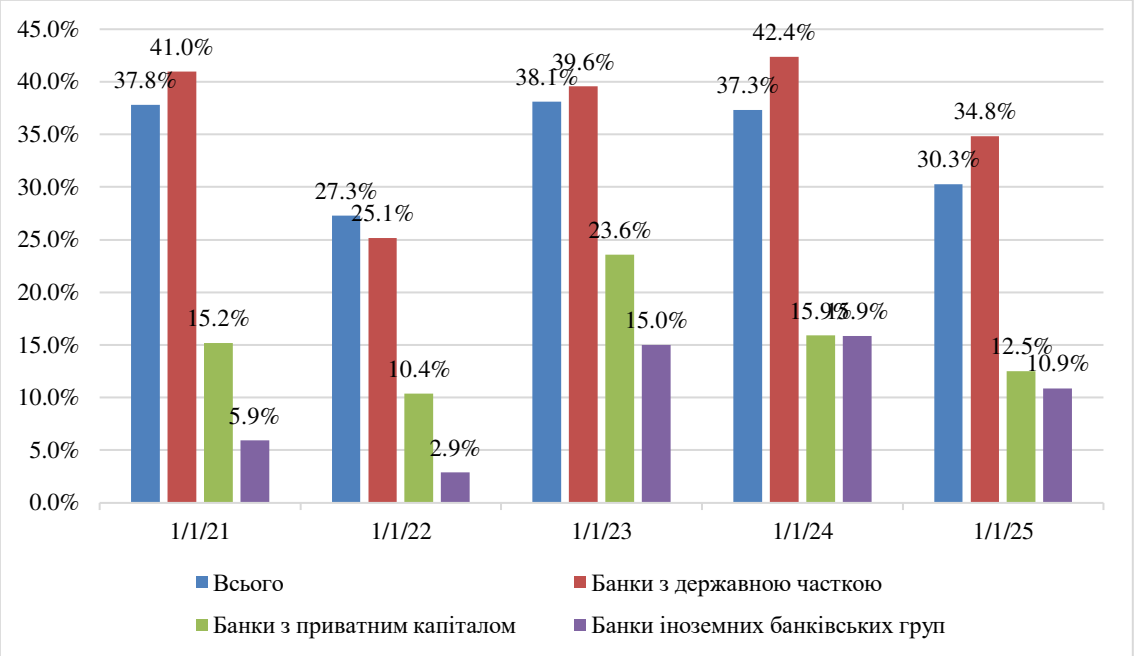

Рис. 2.4. Частка непрацюючих кредитів у банківському секторі України

Джерело: складено на основі даних НБУ [21].

У період з 2021 по 2025 рр. спостерігається загальна тенденція до зниження частки непрацюючих кредитів у банківському секторі України з 37,8 % станом на 01.01.2021 до 30,3 % на 01.01.2025, що свідчить про поступове оздоровлення кредитних портфелів банків, удосконалення процесів управління кредитними ризиками та посилення контролю з боку регулятора.

Найбільш виражене скорочення частки непрацюючих кредитів зафіксовано у групі банків з державною часткою з пікового значення 42,4 % на

початок 2024 р. до 34,8 % у 2025 р., що можна пояснити активною роботою державних банків з реструктуризації проблемної заборгованості, списанням безнадійних боргів та поліпшенням структури кредитного портфеля.

Для банків з приватним капіталом та банків іноземних банківських груп також характерне скорочення частки NPL, так, у банках з приватним капіталом показник зменшився з 23,6 % у 2023 р. до 12,5 % у 2025 р., що свідчить про більш ефективну роботу з проблемними активами та підвищення якості обслуговування кредитів. У банках іноземних банківських груп частка NPL знизилася з 15,9 % у 2024 р. до 10,9 % у 2025 р., що відображає кращі стандарти ризик-менеджменту та більш консервативну кредитну політику цих установ.

Загалом позитивна динаміка частки непрацюючих кредитів свідчить про стабілізацію банківського сектору України, поступове відновлення платоспроможності позичальників та зміцнення довіри до банківської системи, що є важливою умовою для стійкого економічного зростання в країні. Якщо потрібно, можу оформити це ще й у вигляді таблиці чи графіка для наочності.

Динаміка обсягів кредитування та рівня непрацюючих кредитів у банківському секторі України за секторами відображає ключові тенденції у структурі кредитного портфеля вітчизняних банків за останні роки. Представлені дані у таблиці 2.2 дозволяють простежити зміни у кредитуванні корпоративного сектору, фізичних осіб, міжбанківських операцій та кредитів органам державної влади, а також оцінити рівень проблемної заборгованості в кожному сегменті. Такий аналіз є необхідним для комплексної оцінки якості кредитного портфеля та визначення ефективності механізмів управління кредитними ризиками у банківському секторі України.

Таблиця 2.2

Динаміка обсягів кредитування та рівня непрацюючих кредитів у банківському секторі України за секторами, млн. грн.

Показник	**Роки**				
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Кредити корпоративному сектору	795405,0	855265,7	847585,9	828443,8	891618,7

непрацюючі кредити	371156,6	306500,1	363321,3	365532,3	347378,7
частка непрацюючих кредитів, %	46,7	35,8	42,9	44,1	39,0

Показник	**Роки**				
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**
Кредити фізичним особам (включно із фізичними особами-підприємцями)	208383,2	264403,6	224260,2	240824,7	295562,9
непрацюючі кредити	58229,8	44483,9	68272,3	56635,8	45771,3
частка непрацюючих кредитів, %	27,9	16,8	30,4	23,5	15,5
Міжбанківські кредити, депозити (за виключенням коррахунків)	34057,4	42063,3	36917,0	43144,4	97918,0
непрацюючі кредити	983,9	306,4	4,5	0,1	0,1
частка непрацюючих кредитів, %	2,9	0,7	0,0	0,0	0,0
Кредити органам державної влади та місцевого самоврядування	11733,8	27430,9	24799,6	18361,4	13150,8
непрацюючі кредити	0,3	0,3	506,8	191,3	67,5
частка непрацюючих кредитів, %	0,0	0,0	2,0	1,0	0,5

Джерело: складено на основі даних НБУ [21].

На основі проведеного аналізу табл. 2.2 динаміки обсягів кредитування та рівня непрацюючих кредитів у банківському секторі України за секторами, а саме коливання обсягів кредитування корпоративного сектору, частка непрацюючих кредитів залишається високою, проте демонструє тенденцію до зниження з 46,7 % у 2021 р. до 39,0 % у 2025 р., що свідчить про поступове оздоровлення кредитного портфеля підприємств. Кредитування фізичних осіб зростає найбільш динамічно: з 208,4 млрд грн у 2021 р. до 295,6 млрд грн у 2025 р., при цьому спостерігається суттєве скорочення частки непрацюючих кредитів з 27,9 % до 15,5 %, що відображає зростання платоспроможності та підвищення якості роздрібного кредитування.

Також важливо відзначити, що в сегменті міжбанківських кредитів та депозитів рівень проблемної заборгованості фактично зведений до нуля, що свідчить про високу дисципліну розрахунків між банками. Щодо кредитування органів державної влади та місцевого самоврядування, частка непрацюючих кредитів залишається незначною протягом усього періоду (не перевищує 2,0 %), що зумовлено більш передбачуваним характером таких позик. Загалом

тенденції свідчать про покращення структури та якості кредитного портфеля банківського сектору України, зменшення кредитних ризиків та підвищення ефективності управління ними.

Аналіз процентних ставок за новими кредитами в Україні у розрізі валют є ключовим індикатором доступності фінансування для бізнесу та населення у різних сегментах (рис. 2.5). Оцінка такого розподілу ставок дозволяє порівнювати вартість кредитних ресурсів у гривні та валюті визначати переваги та ризики для позичальників і адаптувати кредитну політику банків відповідно до валютних умов ринку. Такий аналіз також допомагає зрозуміти вплив валютних курсів, регуляторних вимог та стратегії банків на формування ставок за кредитами і дозволяє сформувати рекомендації щодо оптимального структурування валютного кредитного портфеля.

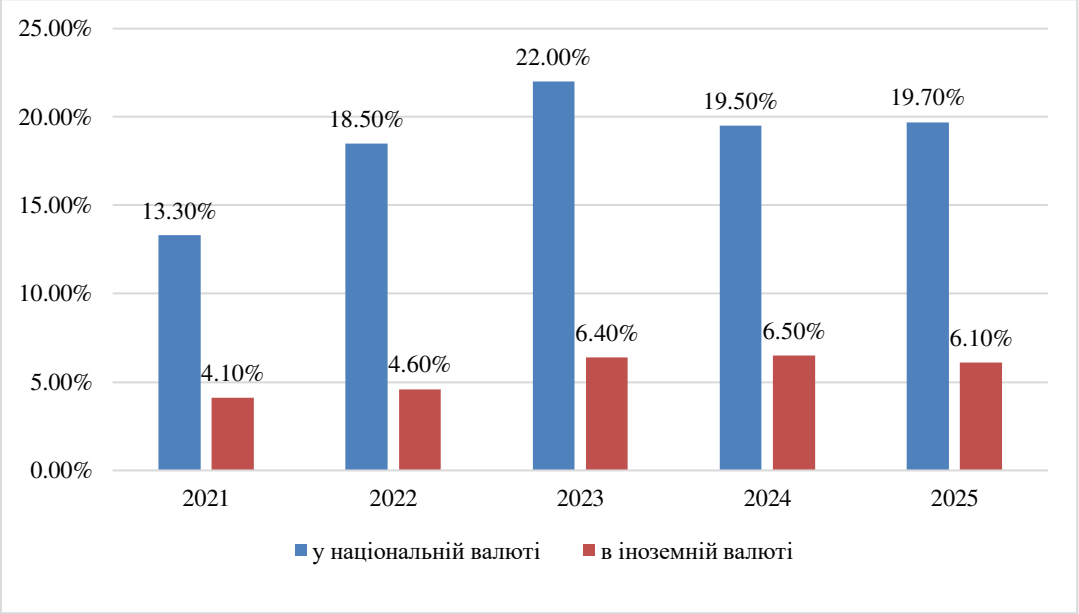

Рис. 2.5. Динаміка процентних ставок за новими кредитами в Україні у розрізі валют, %

Джерело: складено на основі даних НБУ [22].

Відповідно до рис. 2.5 у національній валюті спостерігається чітко виражене зростання середньої ставки з 13,30 % у 2021 р. до пікового значення 22,00 % у 2023 р., що відображає реакцію банківського сектору на підвищення облікової ставки Національного банку України, інфляційні очікування та зростання ризиків кредитування в умовах воєнного стану та макроекономічної

нестабільності. Починаючи з 2024 р., ставки дещо знизилися (19,50 % у 2024 р. та 19,70 % у 2025 р.), що може свідчити про поступову стабілізацію ринку, послаблення монетарної політики та адаптацію банківської системи до нових економічних умов.

В іноземній валюті середні процентні ставки залишалися значно нижчими, демонструючи зростання з 4,10 % у 2021 р. до 6,50 % у 2024 р., а у 2025 р. зафіксувалося невелике зниження до 6,10 %. Така динаміка відображає обмежену пропозицію валютних кредитів, зумовлену дією валютного регулювання та підвищеними ризиками для банків, а також порівняно нижчий попит з боку позичальників через валютні коливання, вимоги до валютної виручки та регуляторні обмеження, що стримують активне використання іноземної валюти у кредитуванні.

Таким чином, загальна динаміка демонструє високу чутливість процентних ставок у національній валюті до змін макроекономічної ситуації та політики НБУ, тоді як ставки в іноземній валюті залишаються більш стабільними, хоча і з тенденцією до помірного зростання у періоди підвищених ризиків, що підкреслює важливість аналізу валютної структури кредитного портфеля банків для ефективного управління процентними ризиками та формування збалансованої кредитної стратегії.

Процентні ставки за новими кредитами в Україні в розрізі корпоративних клієнтів та домогосподарств є важливим індикатором стану та динаміки кредитного ринку, а також загальної макроекономічної ситуації в країні. Їхній рівень та зміни відображають політику Національного банку України, кон’юнктуру фінансового ринку, рівень інфляційних очікувань і ризиків, а також попит і пропозицію на кредити з боку бізнесу та населення. Аналіз ставок (рис. 2.6) дозволяє оцінити доступність фінансування для різних груп позичальників, особливості їхнього кредитного навантаження та перспективи розвитку банківського кредитування в умовах сучасних економічних викликів.

Рис. 2.6. Динаміка середніх процентних ставок за новими кредитами для корпоративного сектору та домогосподарств в Україні у 2021–2025 рр., %

Джерело: складено на основі даних НБУ [22].

Аналіз динаміки середніх процентних ставок за новими кредитами в Україні у розрізі корпоративного сектору та домогосподарств за період 2021–2025 рр. відповідно до рис. 2.6 свідчить про наявність суттєвої різниці у вартості кредитних ресурсів для різних груп позичальників.

У корпоративному сегменті спостерігається поступове підвищення середніх ставок з 8,3 % у 2021 р. до 15,7 % у 2025 р., що зумовлено зростанням макроекономічних та кредитних ризиків, впливом монетарної політики Національного банку України та загальною нестабільністю фінансового середовища в умовах воєнного стану. Така динаміка відображає підвищені вимоги банків до компенсації ризиків, а також зростаючу вартість залучення ресурсів на ринку.

Водночас ставки за кредитами домогосподарствам залишалися суттєво вищими — у діапазоні 29–35 %, досягнувши 35,1 % у 2025 р., що пояснюється більш високим рівнем ризику неповернення споживчих кредитів, адміністративними витратами на їх обслуговування, а також збереженням значного попиту з боку населення на споживче кредитування навіть у період

економічної невизначеності. Зазначені тенденції свідчать про структурні особливості банківського кредитування в Україні та необхідність подальшого удосконалення кредитної політики для збалансування інтересів банків та позичальників.

Отже, аналіз динаміки показників банківського сектору та банківського кредитування в Україні за останні роки засвідчив поступову консолідацію ринку, скорочення кількості банків, а також зростання обсягів кредитування після спаду у попередні періоди. Водночас спостерігається диференціація умов кредитування за видами позичальників і валютами, зокрема більш високі процентні ставки для домогосподарств порівняно з корпоративним сектором та переважання кредитів у національній валюті. Тенденції на ринку банківського кредитування в Україні відображають як вплив макроекономічних та регуляторних факторів, так і особливості попиту та ризиків на вітчизняному фінансовому ринку, що потребує подальшого розвитку інструментів управління кредитними ризиками та стимулювання сталого банківського кредитування.

2.2. Оцінка ефективності та факторів впливу на здійснення банківського кредитування в Україні

У сучасних умовах економічної нестабільності та постійних викликів, ефективність банківського кредитування є критично важливою для сталого розвитку України. Здатність банківської системи адекватно реагувати на зміни зовнішнього середовища та мінімізувати ризики безпосередньо залежить від глибокого розуміння чинників, що впливають на кредитні процеси (табл. 2.3). Тому кореляційно-регресійний аналіз виступає потужним інструментом, що дозволяє кількісно оцінити взаємозв'язок між показниками банківського кредитування та основними макроекономічними, інституційними та іншими факторами (табл. 2.4). Проведення такого аналізу дає можливість не лише ідентифікувати ключові детермінанти динаміки кредитного портфеля та його

якості, а й розробити обґрунтовані прогнози та рекомендації для оптимізації політики кредитування та підвищення стійкості фінансового сектору.

Таблиця 2.3

Фактори впливу на банківський сектор в Україні

Роки	Кредити надані клієнтам, млн грн (Y)	Частка непрацюючих кредитів, % (X1)	Облікова ставка НБУ, % (X2)	Індекс споживчих цін, % (X3)	Мінімальна заробітна плата, грн (X4)
2016	1009768	31,8%	22,0%	112,4	1600
2017	1005923	49,5%	14,0%	113,7	3200
2018	1036745	52,2%	16,0%	109,8	3723
2019	1118860	48,9%	18,0%	104,1	4173
2020	1033430	45,8%	11,0%	105	4723
2021	960597	37,8%	6,0%	110	6000
2022	1065347	27,3%	10,0%	126,6	6500
2023	1036213	38,1%	25,0%	105,1	6700
2024	1024678	37,3%	15,0%	112	7100
2025	1138032	30,3%	14,5%	106,5	8000

Джерело: розраховано на основі даних НБУ та Мін.фін [9, 16, 20, 21, 22].

Аналіз динаміки кредитування банківського сектору України неможливий без комплексного врахування макроекономічних та фінансових факторів, що визначають обсяги та ефективність наданих кредитів. У таблиці подано дані за 2016–2025 рр., що відображають залежність обсягу кредитів, наданих клієнтам (Y), від ключових факторів мінімальної заробітної плати (X1), частки непрацюючих кредитів (X2), облікової ставки НБУ (X3) та індексу споживчих цін (X4). Таке поєднання макроекономічних показників та даних банківської статистики дозволяє виявити не лише тенденції розвитку кредитування, а й оцінити вплив зовнішнього середовища на діяльність банків. Ключові фактори впливу на банківський сектор України, які мають істотне значення для формування обсягів банківського кредитування. Зокрема, частка непрацюючих кредитів (NPL), яка демонструє рівень кредитних ризиків у секторі; облікова ставка НБУ, що визначає вартість залучення ресурсів та стимулює або стримує кредитну активність банків; а також індекс споживчих цін, який впливає на

реальну вартість кредитних коштів та поведінку як кредиторів, так і позичальників.

Таблиця 2.4

Кореляційний аналіз банківського сектору в Україні

	Кредити надані клієнтам, млн грн (Y)	**Частка непрацюючих кредитів, % (X1)**	**Облікова ставка НБУ, % (X2)**	**Індекс споживчих цін, % (X3)**	**Мінімальна заробітна плата, грн (X4)**
Кредити надані клієнтам, млн грн (Y)	1				
ВПП, млн грн (X1)	-0,3278982				
Частка непрацюючих кредитів, % (X2)	-0,1202696	1			
Облікова ставка НБУ, % (X3)	0,21762261	0,04201206	1		
Індекс споживчих цін, % (X4)	-0,1850056	-0,4634237	-0,3481801	1	
Мінімальна заробітна плата, грн	0,32840769	-0,4579808	-0,2555426	0,00899585	1

Джерело: розраховано на основі даних НБУ та Мін.Фін [9, 16, 20, 21, 22].

Відповідно до табл. 2.4 кореляційний аналіз дозволив оцінити силу та напрям взаємозв'язків між обсягом кредитів, наданих клієнтам банківського сектору України, та ключовими макроекономічними показниками. Виявлено, що найбільш помітний позитивний зв'язок спостерігається між обсягом кредитування та мінімальною заробітною платою (r = 0,33), що свідчить про те, що підвищення доходів населення, зокрема мінімальної зарплати, потенційно стимулює зростання попиту на банківські кредити, особливо у споживчому сегменті.

Натомість частка непрацюючих кредитів має слабку від'ємну кореляцію з обсягом кредитування (r = –0,12), що підтверджує стримуючий вплив проблемної заборгованості на кредитну активність банків. Подібний слабкий

негативний зв’язок спостерігається також між індексом споживчих цін та обсягом кредитів (r = –0,19), що вказує на те, що інфляція частково обмежує кредитну діяльність. Цікаво, що облікова ставка НБУ продемонструвала слабкий позитивний зв’язок з обсягом кредитування (r = 0,22), що може бути наслідком періодів, коли попит на кредити залишається стійким навіть за умов підвищення вартості ресурсів.

Узагальнюючи, можна зазначити, що найбільш позитивний вплив на зростання обсягів кредитування має підвищення доходів населення, тоді як інфляція та висока частка проблемних кредитів виступають факторами стримування кредитної активності банків.

Регресійний аналіз факторів впливу на обсяги банківського кредитування в Україні дозволяє кількісно оцінити силу та напрямок зв’язку між ключовими економічними показниками та кредитною активністю банків (ф. 2.1).

$$Y=1004893,3+13709,64X_2+279758,47X_3-598,31X_4+10,89X_5 \quad (ф.2.1)$$

Значення коефіцієнта детермінації (R^2) становить лише $\approx 0,21$ (додаток А), що свідчить про те, що модель пояснює близько 21 % варіації залежної змінної. Крім того, значення p-value для всіх незалежних змінних перевищують рівень значущості 0,05, що вказує на відсутність статистично значущого впливу окремих факторів на обсяг кредитування у дослідженій вибірці.

Рівняння регресії демонструє, що найбільший позитивний вплив має облікова ставка НБУ та мінімальна заробітна плата, тоді як індекс споживчих цін має негативний вплив.

Оцінка ефективності факторів впливу на здійснення банківського кредитування в Україні потребує використання сучасних аналітичних підходів, одним із яких є побудова лінії тренду. Такий метод дозволяє наочно визначити загальні тенденції змін обсягів кредитування під впливом ключових макроекономічних показників та внутрішніх факторів банківської діяльності. Побудова лінії тренду (рис. 2.7) дає змогу простежити динаміку кредитування у часі, оцінити сталість розвитку та своєчасно виявити можливі відхилення для подальшого удосконалення кредитної політики банківських установ.

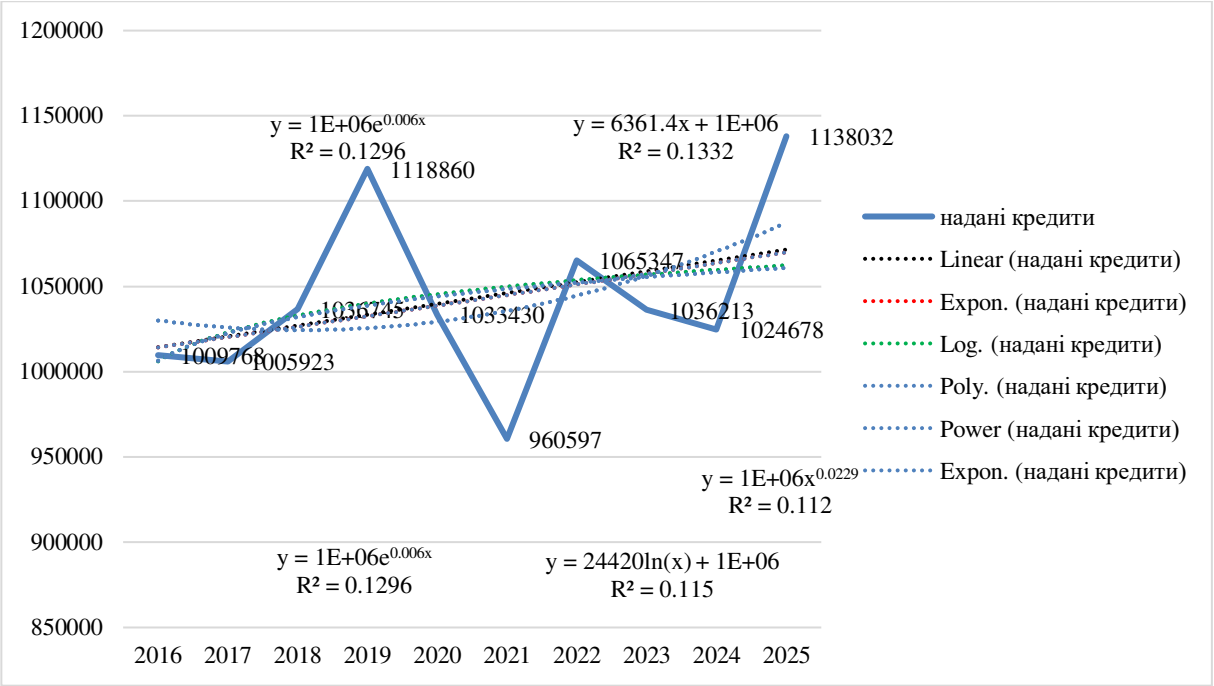

Рис. 2.7. Оцінка ефективності факторів впливу на банківське кредитування в Україні за допомогою побудови лінії тренду

Джерело: складено на основі даних НБУ [21].

Відповідно до рис. 2.7 оцінка ефективності факторів впливу на банківське кредитування в Україні за допомогою побудови різних видів трендових моделей дозволила виявити певні закономірності та обмеження у динаміці обсягу кредитів, наданих клієнтам. Зокрема, серед протестованих моделей найвищий коефіцієнт детермінації продемонстрував поліном другого порядку (R^2 = 0,1694), що свідчить про дещо кращу здатність цієї моделі пояснити коливання показника порівняно з лінійною (R^2 = 0,1332), експоненційною (R^2 = 0,1342), степеневою (R^2 = 0,1154) та логарифмічною (R^2 = 0,115) функціями. Однак отримані значення R^2 залишаються на невисокому рівні, що вказує на значний вплив зовнішніх чинників, нестабільності макроекономічного середовища та специфіки українського банківського ринку. У сукупності це свідчить про необхідність комплексного підходу до аналізу факторів впливу, що поєднує економетричні методи з урахуванням якісних характеристик і ризиків.

Банківське кредитування в Україні є одним із ключових інструментів стимулювання економічного зростання, підтримки бізнесу та розвитку

споживчого ринку. Його ефективність значною мірою визначається не лише внутрішніми чинниками діяльності банків, а й широким спектром зовнішніх факторів – політичних, економічних, соціальних та технологічних. Комплексний аналіз цих факторів дозволяє більш глибоко зрозуміти тенденції та ризики, що впливають на обсяги та умови кредитування, а також визначити напрямки підвищення його стійкості та доступності в умовах трансформації національної економіки. Для цього доцільно провести PEST-аналіз (табл. 2.5), що розкриває ключові зовнішні фактори, які формують сучасний стан та перспективи розвитку банківського кредитування в Україні.

Таблиця 2.5

PEST-аналіз факторів впливу на здійснення банківського кредитування в Україні

Фактор	Зміст впливу
Політичні (P – Political)	– Реформи у фінансовому секторі, спрямовані на підвищення прозорості та стабільності банківської системи; – Державні програми пільгового кредитування для бізнесу та населення; – Вплив воєнного стану та політичної нестабільності, що зумовлює високі ризики кредитування; – Законодавчі зміни щодо захисту прав кредиторів і позичальників;
Економічні (E – Economic)	– Динаміка ВВП та рівень ділової активності, що прямо впливають на попит на кредити; – Коливання облікової ставки НБУ, що визначає вартість кредитних ресурсів; – Рівень інфляції та коливання курсу гривні, що впливають на валютні кредити; – Зростання мінімальної заробітної плати, яке може збільшити кредитоспроможність домогосподарств;
Соціальні (S – Social)	– Зміна структури попиту на кредити: зростання попиту на іпотечні та споживчі кредити; – Підвищення рівня фінансової грамотності населення; – Демографічні зміни та зростання частки молодих позичальників, зацікавлених у нових цифрових продуктах;
Технологічні (T – Technological)	– Розвиток цифрових сервісів банків (онлайн-банкінг, мобільні додатки, електронні платформи для кредитування); – Використання технологій штучного інтелекту для скорингу та оцінки ризиків; – Інтеграція банківської інфраструктури з державними реєстрами, що спрощує перевірку позичальників; – Активізація фінтех-компаній, що створюють конкуренцію традиційним банкам.

Джерело: авторська розробка.

Таким чином, банківське кредитування є ключовим джерелом фінансування для бізнесу та населення, а його стан безпосередньо впливає на економічний розвиток країни. У сучасних умовах функціонування банківської системи України відбувається під впливом численних зовнішніх та внутрішніх чинників, серед яких вагоме місце займають макроекономічна ситуація, регуляторна політика, соціально-демографічні зміни та технологічні інновації. Комплексна оцінка факторів дозволяє не лише глибше зрозуміти динаміку та структуру кредитного ринку, а й визначити напрями підвищення його ефективності та стійкості в умовах економічної трансформації та глобальних викликів.

У сучасних умовах розвитку фінансового ринку ефективність кредитної діяльності банків за допомогою проведення SWOT-аналізу (табл. 2.6) дозволяє комплексно оцінити сильні та слабкі сторони банківського кредитування в Україні, а також окреслити можливості для розвитку та основні загрози, що можуть впливати на його ефективність.

Таблиця 2.6

SWOT-аналіз факторів впливу на здійснення банківського кредитування в Україні

Сильні сторони (Strengths)	**Слабкі сторони (Weaknesses)**
– Високий рівень цифровізації банківських послуг та розвиток онлайн-кредитування; – Досвід банків у роботі з ризиками та посилений контроль за кредитними портфелями; – Наявність великих банків з іноземним капіталом, що підтримують стабільність сектору;	– Висока частка непрацюючих кредитів, що обмежує можливості для нарощування кредитування; – Залежність кредитної активності від коливань облікової ставки НБУ; – Недостатній рівень фінансової грамотності частини позичальників;
Можливості (Opportunities)	**Загрози (Threats)**

– Подальший розвиток цифрових фінансових технологій та альтернативних способів скорингу позичальників; – Зростання внутрішнього ринку споживчого кредитування та іпотечних програм; – Посилення міжнародної співпраці та можливість залучення дешевих ресурсів від міжнародних фінансових організацій.; – Підвищення фінансової грамотності населення.	– Макроекономічна нестабільність та воєнні ризики; – Можливі коливання курсу національної валюти, що впливають на валютні кредити; – Зростання інфляції та облікової ставки, що робить кредити дорожчими; – Регуляторні зміни, які можуть посилити вимоги до капіталу банків і вплинути на обсяг кредитування.

Джерело: авторська розробка.

Таким чином, проведений SWOT-аналіз дозволив комплексно оцінити сильні та слабкі сторони банківського кредитування в Україні, а також виявити зовнішні можливості та загрози, що впливають на його розвиток. Незважаючи на наявність ризиків, таких як висока частка непрацюючих кредитів та макроекономічна нестабільність, банківський сектор має значний потенціал для зростання завдяки цифровізації, розвитку нових продуктів і активній співпраці з міжнародними фінансовими організаціями, що сприятиме підвищенню ефективності кредитування в майбутньому.

Отже, проведена оцінка ефективності та факторів впливу на здійснення банківського кредитування в Україні дозволила виявити, що динаміка обсягів кредитування формується під впливом як макроекономічних показників (ВВП, облікова ставка, інфляція), так і внутрішніх характеристик банківського сектору, зокрема частки непрацюючих кредитів і зміни рівня доходів населення. Результати аналізу свідчать про наявність помірного зв’язку між окремими факторами та обсягами кредитування, що вказує на складність та багатофакторність цього процесу. Отримані дані підкреслюють важливість подальшого комплексного моніторингу та застосування різних методів оцінки для підвищення стійкості й ефективності банківської системи в умовах економічної нестабільності.

РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Банківське кредитування є ключовим локомотивом економічного розвитку, що забезпечує перерозподіл капіталу від накопичення до інвестування. В умовах сучасної України, яка перебуває на етапі повоєнного відновлення, стабілізація та активізація кредитних процесів набувають особливого стратегічного значення. Після періоду значної економічної та фінансової нестабільності, що супроводжувався масовим відтоком капіталу, погіршенням якості активів та зростанням ризиків, банківський сектор демонструє ознаки адаптації. Однак, для забезпечення стійкого зростання, необхідний комплексний аналіз перспектив та розробка ефективних механізмів стимулювання кредитування.

Поточний стан банківського кредитування в Україні характеризується значними диспропорціями та викликами. Незважаючи на загальну стабілізацію фінансової системи, обсяги кредитування залишаються недостатніми для задоволення потреб економіки. В умовах воєнної нестабільності та економічної турбулентності банківська система України зіштовхується з рядом фундаментальних викликів (рис. 3.1), що суттєво впливають на ефективність функціонування кредитного ринку. Однією з ключових проблем залишаються високі кредитні ризики та значний обсяг непрацюючих кредитів (NPL), що сформувалися під впливом руйнування підприємств, втрати платоспроможності населення та бізнесу, а також загальної нестабільності макроекономічного середовища. Велика частка проблемної заборгованості змушує банки акумулювати значні резерви, що безпосередньо скорочує обсяги ресурсів для нового кредитування та водночас підвищує ризикову премію у процентних ставках [15, с. 85].

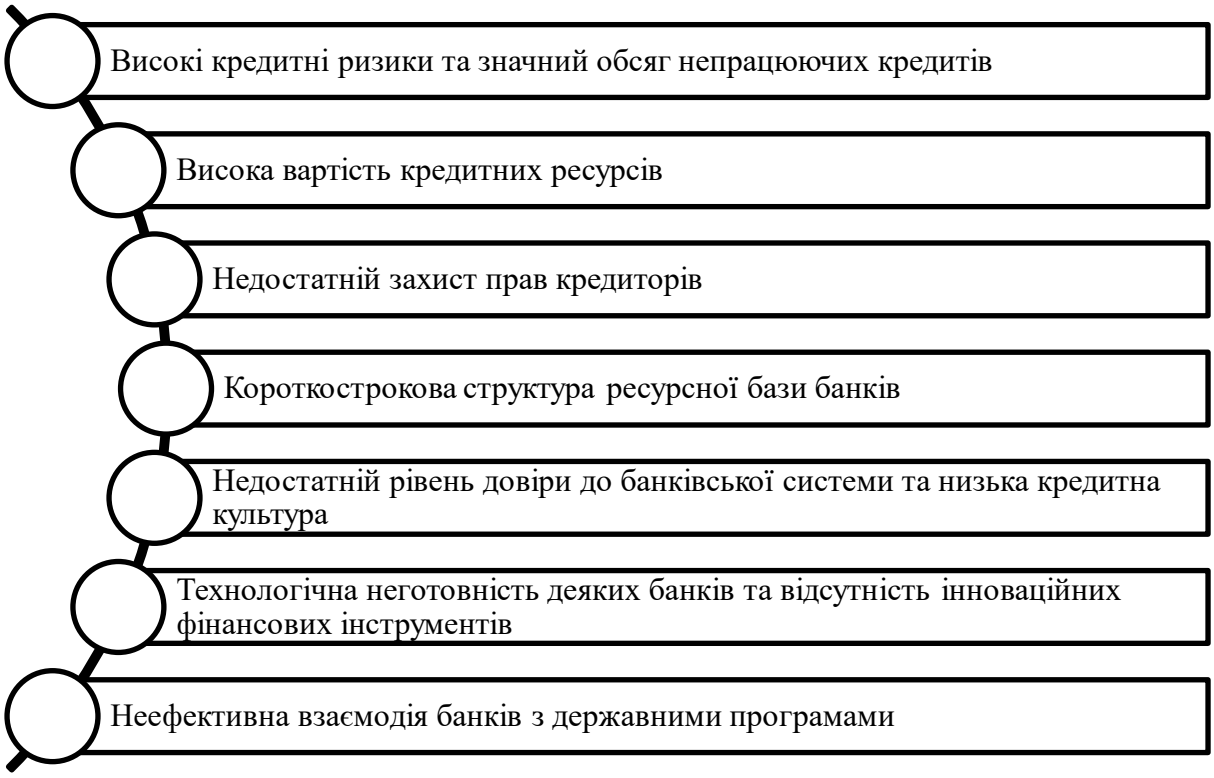

Рис. 3.1. Проблеми банківського кредитування в Україні

Джерело: складено автором [24, с. 67].

Наступним вагомим стримувальним чинником є висока вартість кредитних ресурсів. Жорстка монетарна політика Національного банку України, спрямована на утримання макрофінансової стабільності та контроль інфляції, підтримує високий рівень облікової ставки, що призводить до здорожчання депозитної бази для банків і, відповідно, до формування високих процентних ставок за кредитами. Такий стан речей обмежує доступ підприємств та домогосподарств до кредитування, знижує інвестиційну активність та споживчий попит у державі.

Водночас залишається невирішеною проблема недостатнього захисту прав кредиторів. Низька ефективність судової системи, тривалі та непрозорі виконавчі процедури, а також часті труднощі з реалізацією заставного майна не дозволяють банкам впевнено прогнозувати повернення кредитів у випадку дефолтів. Така ситуація поглиблює обережність банків у кредитній діяльності та спонукає їх до посилення вимог до позичальників, що гальмує розвиток ринку.

Крім того, на ефективність банківського кредитування суттєво впливає короткострокова структура ресурсної бази банківського сектору. Переважання короткострокових вкладів у загальному обсязі пасивів не дає змоги банкам нарощувати обсяги довгострокового кредитування, необхідного для реалізації інвестиційних проєктів та відновлення інфраструктури. Така ситуація робить банківську систему вразливою до ризиків ліквідності та підвищує залежність від зовнішніх фінансових джерел.

Низький рівень довіри населення до банківської системи та слабка кредитна культура також залишаються значущими факторами ризику. Негативний досвід масового банкрутства банків у минулому, а також втрата вкладниками своїх заощаджень підірвали довіру до банківських установ. Додатково, поширеність випадків свідомого невиконання позичальниками своїх зобов’язань формує високі кредитні ризики та підвищує вартість кредитування для дисциплінованих клієнтів.

Окремої уваги потребує питання технологічної неготовності низки банків до впровадження сучасних фінансових інновацій. Хоча провідні гравці ринку активно модернізують цифрову інфраструктуру та запускають інноваційні продукти, значна частина банків досі відстає за рівнем технологічного розвитку, що уповільнює впровадження нових кредитних продуктів та інструментів, зокрема факторингу, лізингу чи «зеленого» фінансування, обмежуючи можливості диверсифікації джерел капіталу.

Важливою проблемою залишається низька ефективність взаємодії банків із державними програмами підтримки кредитування. Попри наявність ініціатив, таких як програма «Доступні кредити 5-7-9%» [5], її реалізація ускладнюється надмірною зарегульованістю, бюрократичними бар'єрами та високими вимогами до позичальників, що суттєво знижує потенціал державних інструментів стимулювання кредитування, що є особливо важливим для мікро-, малого та середнього бізнесу, який потребує додаткової підтримки в умовах економічної нестабільності.

Перспективи подальшого розвитку банківського кредитування в Україні набувають особливої актуальності в умовах економічної трансформації та необхідності відновлення після воєнних викликів. Для пошуку ефективних рішень доцільно звернутися до міжнародного досвіду країн із розвиненою фінансовою системою, таких як Німеччина, Сінгапур та Канада. Аналіз їхніх інституційних механізмів, державних програм підтримки та інноваційних інструментів дозволяє окреслити можливі напрями вдосконалення української моделі кредитування, підвищення її доступності та стійкості, а також активізації фінансування інвестиційно привабливих проєктів.

Банківське кредитування в Німеччині характеризується сильною роллю державних і регіональних банків, зокрема через систему ощадних кас (Sparkassen) та кооперативних банків. Вони забезпечують доступ до кредитів для малого і середнього бізнесу, житлового будівництва та інноваційних проєктів. Особливе значення має державний розвитковий банк KfW (Kreditanstalt für Wiederaufbau) [39], який виконує функцію фінансування стратегічних секторів економіки та підтримує підприємців через низькопроцентні кредити, гранти та гарантії. KfW відіграє ключову роль у забезпеченні довгострокового фінансування для бізнесу і соціальних ініціатив.

Програма KfW [39] надає кредитування за пільговими умовами, яке часто підтримується федеральним урядом та Європейським Союзом, що допомагає зменшити кредитні ризики для банків і стимулює зростання інвестиційної активності. Особливу увагу приділено «зеленому» кредитуванню — підтримці екологічно чистих технологій і енергоефективних проектів. Завдяки такому механізму банківське кредитування в Німеччині є доступним, прозорим та орієнтованим на сталий розвиток, що сприяє зростанню економіки й підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Канадська банківська система відома своєю стабільністю, надійністю та ефективністю. Банки в Канаді пропонують широкий спектр кредитних продуктів як для корпоративного сектору, так і для домогосподарств, зокрема іпотечні кредити, кредити на інвестиції в інновації та розвиток бізнесу.

Важливою рисою є збалансований підхід до управління кредитними ризиками та підтримки клієнтів, що забезпечує здорову кредитну культуру та високий рівень довіри населення до банків.

У Канаді активно розвиваються державні програми підтримки кредитування малого та середнього бізнесу, а також «зелені» фінансові інструменти, які стимулюють інвестиції в екологічні проекти. Державні агентства, такі як Business Development Bank of Canada (BDC) [37], надають пільгові кредити, консультації та гарантії, що допомагає подолати проблеми з доступом до довгострокового фінансування і сприяє зростанню інноваційної активності. Завдяки цьому банківське кредитування в Канаді демонструє високу ефективність та підтримку сталого розвитку економіки.

Сінгапур має одну з найрозвиненіших та найсучасніших банківських систем у світі, що відзначається високим рівнем цифровізації і широким спектром кредитних продуктів для різних категорій клієнтів. Банки країни активно впроваджують інноваційні технології, що робить процес кредитування максимально швидким та зручним для бізнесу та населення. Регуляторні органи Сінгапуру забезпечують прозорість ринку і високу конкуренцію, що сприяє зниженню вартості кредитів і підвищенню їх доступності.

У Сінгапурі діють конкретні державні програми підтримки банківського кредитування, зокрема Enterprise Financing Scheme (EFS) [38] та Temporary Bridging Loan Programme (TBLP) [40]. Програма EFS [38] спрямована на розширення доступу малих і середніх підприємств до фінансування, покриваючи інноваційні, експортні, зелені та інші кредити за пільговими умовами, причому держава гарантує до 70% суми кредиту. Програма TBLP [41], запроваджена під час пандемії COVID-19, надає підприємств короткострокові позики з обмеженою процентною ставкою для покриття операційних витрат та збереження робочих місць. Завдяки таким інструментам Сінгапур успішно поєднує активну роль держави з ринковими механізмами, стимулюючи розвиток підприємництва та інновацій.

В умовах триваючих воєнних дій та економічної нестабільності розвиток банківського кредитування в Україні набуває особливого значення як ключовий інструмент підтримки реального сектору економіки, підвищення фінансової стійкості та стимулювання післявоєнного відновлення. Аналіз сучасних тенденцій дозволяє виокремити низку перспективних напрямів, що мають стати основою стратегії розвитку банківського кредитування.

1) Пріоритетним напрямом є розширення та вдосконалення державних програм кредитної підтримки, зокрема таких як «Доступні кредити 5-7-9%», державні портфельні гарантії та іпотечна програма «єОселя». Розширення кола учасників, збільшення обсягів фінансування та спрямування ресурсів на інвестиційні проєкти дозволять підвищити доступність кредитів для малого та середнього бізнесу, а також для громадян, що постраждали від війни.

2) Також важливим напрямом є посилення кредитування стратегічних галузей економіки, зокрема агропромислового комплексу, енергетики (з акцентом на відновлювані джерела), оборонно-промислового комплексу та критичної інфраструктури. Фокусування банківських ресурсів на цих секторах сприятиме підвищенню економічної безпеки та сталому розвитку країни.

3) Цифровізація банківських послуг і впровадження інноваційних фінансових інструментів є необхідною умовою підвищення ефективності кредитного процесу та зниження кредитних ризиків. Використання технологій Big Data, штучного інтелекту, мобільного банкінгу та альтернативних інструментів фінансування (лізинг, факторинг, «зелені» облігації) дозволить банкам оперативніше реагувати на потреби клієнтів та адаптуватися до змін середовища.

4) Диверсифікація ресурсної бази шляхом залучення довгострокових депозитів, коштів міжнародних фінансових організацій та випуску облігацій сприятиме формуванню стабільної основи для фінансування довгострокових інвестиційних проєктів та іпотечного кредитування.

5) Посилення співпраці з міжнародними фінансовими інституціями (МВФ, Світовим банком, ЄБРР) дозволить не лише залучити додаткові

фінансові ресурси, але й інтегрувати міжнародні стандарти управління ризиками та корпоративного управління у діяльність українських банків.

6) Підвищення фінансової грамотності населення та розвиток культури відповідального кредитування мають стати важливою складовою довгострокової стратегії банків, що сприятиме зменшенню обсягів непрацюючих кредитів, зміцненню довіри до банківської системи та зниженню вартості кредитування.

7) У перспективі поступова стабілізація макроекономічної ситуації створить передумови для зниження облікової ставки Національним банком України, що підвищить доступність кредитних ресурсів для бізнесу та населення, стимулюючи інвестиційну активність та економічне зростання в післявоєнний період.

Таким чином, реалізація зазначених напрямів у комплексі дозволить суттєво підвищити ефективність банківського кредитування в Україні, забезпечивши його сталий розвиток навіть в умовах воєнних викликів та післявоєнної відбудови.

Отже, перспективи подальшого розвитку банківського кредитування в Україні тісно пов’язані з адаптацією фінансового сектору до умов війни, активізацією державних програм підтримки, впровадженням цифрових технологій та розширенням співпраці з міжнародними фінансовими інституціями. Спрямування кредитних ресурсів на стратегічно важливі галузі, зниження вартості кредитів у разі стабілізації макроекономічної ситуації та підвищення фінансової культури населення сприятимуть зміцненню довіри до банківської системи та стимулюватимуть економічне відновлення країни. У комплексі ці заходи створюють умови для формування більш стійкої, доступної та ефективної системи банківського кредитування, здатної стати основою для сталого економічного зростання України.

ВИСНОВКИ

Під час оцінки стану банківського кредитування в україні, дійшли наступних висновків:

Сутність банківського кредитування полягає у наданні банками фінансових ресурсів позичальникам на визначений строк із обов'язковою умовою їх повернення та сплати відсотків, що дозволяє ефективно перерозподіляти кошти в економіці, підтримувати розвиток бізнесу та задовольняти споживчі потреби населення. Принципи та види банківського кредитування разом формують цілісну систему, що визначає роль кредиту як ключового інструмента перерозподілу фінансових ресурсів і стимулювання економічного зростання. Дотримання основних принципів – повернення, строковості, платності, забезпеченості, цільового характеру та диференційованості – гарантує ефективність та безпечність кредитних операцій, тоді як різноманіття видів кредитування дозволяє банкам максимально задовольняти потреби як бізнесу, так і населення, сприяючи розвитку фінансового ринку України.

Нормативно-правове регулювання банківського кредитування в Україні становить багаторівневу систему, що поєднує закони, підзаконні акти національного банку україни та внутрішні нормативні документи банків. Така система створює чіткі правила для всіх учасників ринку, захищає права кредиторів та позичальників, сприяє прозорості кредитних операцій та знижує кредитні ризики, що є особливо важливим для підтримання фінансової стабільності банківського сектору та економіки загалом. Методологія банківського кредитування, у свою чергу, визначає комплекс процедур та підходів, спрямованих на оцінку кредитоспроможності позичальників, встановлення умов кредитування, прийняття рішень, моніторинг виконання зобов'язань та формування резервів під кредитні ризики. Її системність дозволяють банкам ефективно управляти ризиками, приймати виважені рішення та забезпечувати сталість і надійність кредитної діяльності.

Аналіз динаміки показників банківського сектору та банківського кредитування в Україні за останні роки засвідчив поступову консолідацію ринку, скорочення кількості банків, а також зростання обсягів кредитування після спаду у попередні періоди. Водночас спостерігається диференціація умов кредитування за видами позичальників і валютами, зокрема більш високі процентні ставки для домогосподарств порівняно з корпоративним сектором та переважання кредитів у національній валюті. Тенденції на ринку банківського кредитування в Україні відображають як вплив макроекономічних та регуляторних факторів, так і особливості попиту та ризиків на вітчизняному фінансовому ринку, що потребує подальшого розвитку інструментів управління кредитними ризиками та стимулювання сталого банківського кредитування.

Проведена оцінка ефективності та факторів впливу на здійснення банківського кредитування в Україні дозволила виявити, що динаміка обсягів кредитування формується під впливом як макроекономічних показників (ВВП, облікова ставка, інфляція), так і внутрішніх характеристик банківського сектору, зокрема частки непрацюючих кредитів і зміни рівня доходів населення. Результати аналізу свідчать про наявність помірного зв’язку між окремими факторами та обсягами кредитування, що вказує на складність та багатофакторність цього процесу. Отримані дані підкреслюють важливість подальшого комплексного моніторингу та застосування різних методів оцінки для підвищення стійкості й ефективності банківської системи в умовах економічної нестабільності.

Перспективи подальшого розвитку банківського кредитування в Україні тісно пов’язані з адаптацією фінансового сектору до умов війни, активізацією державних програм підтримки, впровадженням цифрових технологій та розширенням співпраці з міжнародними фінансовими інституціями. Спрямування кредитних ресурсів на стратегічно важливі галузі, зниження вартості кредитів у разі стабілізації макроекономічної ситуації та підвищення фінансової культури населення сприятимуть зміцненню довіри до банківської системи та стимулюватимуть економічне відновлення країни. У комплексі ці

заходи створюють умови для формування більш стійкої, доступної та ефективної системи банківського кредитування, здатної стати основою для сталого економічного зростання України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасименко А. Банківське кредитування промислових підприємств: економічна сутність і принципи реалізації. *Socio-economic relations in the digital society*. 2021. №2 (41). С. 40-48.

2. Гладчук О.М., Ткачук І.Я., Харабара В.М. Банківські операції: в схемах, таблицях, коментарях : навч. посіб. Чернівці: Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 208 с

3. Господарський кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text (дата звернення: 01.08.2025).

4. Гроші та кредит : навч. посібник / С. П. Стеценко, В. В. Титок, Н. В. Лисиця [та ін.] ; Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт. Київ : КНУБА. 2024. 227 с.

5. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%». Міністерство фінансів України. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/minfin_za_chas_dii_voiennogo_stanu_pidpriiemtsi_otrimali_60_317_kreditiv_na_2375_mlrd_grn_za_programoiu_dostupni_krediti_5-7-9-4780 (дата звернення: 01.08.2025).

6. Дзюблюк О. Проблеми активізації банківського кредитування реального сектору економіки в умовах воєнного стану. *Вісник економіки*. 2023. №3. С. 8-25.

7. Діденко Л. В., Дембовська В. А. Вплив державних банків України на ключові показники розвитку економіки у сучасних умовах. *Інтернаука: міжнародний науковий журнал.* 2024. № 3 (158). С. 13–19. URL: https://doi.org/10.25313/2520-2057-2024-3-9729 (дата звернення: 01.08.2025).

8. Доходи та витрати банків в Україні. Наглядова статистика НБУ. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Inc_Exp_Banks_2025-06-01.xlsx (дата звернення: 01.08.2025).

9. Індексів споживчих цін. Мінфін. URL: https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/ (дата звернення: 01.08.2025).

10. Конституція України Верховна Рада України; Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення: 01.08.2025).

11. Корнєєв В., Забчук Г., Іващук О., Винник Т., Рудан В. Компаративний аналіз банківського кредитування підприємств України в умовах війни. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2024. №6 (59). С. 11-23.

12. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система : підручник; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. Крупки. 2-ге вид., переробл. і доповн. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.

13. Крупка М., Ванькович Д., Кульчицький М. Банківське кредитування пріоритетних галузей економіки в механізмі реалізації фінансової політики України. *Економіка та суспільство*. 2024. №60. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-21 (дата звернення: 01.08.2025).

14. Мельник С. І., Шевченко Н. В., Висоцька І. Б. Банківська система : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 184 с.

15. Мікуляк К. А., Кугляр А. А. Сучасний стан банківського кредитування в Україні. *Modern Economics*. 2023. № 38(2023). С. 84-89.

16. Мінімальна заробітна плата. Мінфін. URL: https://index.minfin.com.ua/ua/labour/salary/min/ (дата звернення: 01.08.2025).

17. Мурашковська, І. А. Розвиток банківського кредитування домогосподарств в Україні в умовах становлення цифрової економіки : дис. ... д-ра філософії : 072 Фінанси, банківська справа та страхування / І. А. Мурашковська. - Чернігів, 2024. 249 с.

18. Мурашковська І., Барилко А. Теоретичні положення здійснення банківського кредитування домогосподарств. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. №4 (36). С. 325-337.

19. Нікольчук Ю., Шевчук А. Сучасний стан банківського кредитування в Україні. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic sciences*. 2024. № *332*(4). С. 22-29.

20. Облікова ставка НБУ. URL: https://bank.gov.ua/ua/monetary/archive-rish (дата звернення: 01.08.2025).

21. Обсяги активних операцій та частка непрацюючих активів. *Наглядова статистика НБУ*. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/NPL_AO_2025-06-01.xlsx (дата звернення: 01.08.2025).

22. Основні показники діяльності банків України. *Наглядова статистика НБУ*. URL: https://bank.gov.ua/files/stat/Indicators_Banks_2025-06-01.xlsx (дата звернення: 01.08.2025).

23. Офіційний сайт Національного банку України. URL: https://bank.gov.ua/ (дата звернення: 01.08.2025).

24. Попчук Д.О. Проблеми функціонування банківської системи в умовах воєнного стану. *Студентський вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Випуск 1 (19), 2023. С. 66-69.

25. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text (дата звернення: 01.08.2025).

26. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень : Закон України від 18.11.2003 № 1255-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15#Text (дата звернення: 01.08.2025).

27. Про затвердження Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постанова Національного банку України від 30.06.2016 № 351. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16#Text (дата звернення: 01.08.2025).

28. Про затвердження Положення про інформаційне забезпечення фінансовими установами споживачів щодо надання послуг споживчого кредитування : Постанова Національного банку України від 05.10.2021 № 100. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0100500-21#Text (дата звернення: 01.08.2025).

29. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text (дата звернення: 01.08.2025).

30. Про споживче кредитування : Закон України; Паспорт від 15.11.2016 № 1734-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19#Text (дата звернення: 01.08.2025).

31. Рущишин Н. М., Пелех О. Р., Козак А. Р., Криворучко Н. М. Сучасний стан банківської системи України та перспективи її розвитку. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. 2024. № 75. С. 27-36.

32. Стечишин Т. Б., Луців Б. Л. Банківська справа : навчальний посібник. 2-ге вид. випр. і доповн. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. 404 с.

33. Тимошенко М., Бондаренко А. Банківське кредитування в сучасних умовах. *Економіка та суспільство*, 2025. №73. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-115 (дата звернення: 01.08.2025).

34. Цивільний кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення: 01.08.2025).

35. Частка непрацюючих кредитів (NPL) в Україні. *НБУ*. URL: https://bank.gov.ua/ua/stability/npl#1243-za-obsyagom-nepratsyuyuchyh-kredytiv-npl (дата звернення: 01.08.2025).

36. Шпанель-Юхта О. Особливості банківського кредитування в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 45. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-45-96 (дата звернення: 01.08.2025).

37. Business Development Bank of Canada. URL: https://www.bdc.ca/en (дата звернення: 01.08.2025).

38. Enterprise Financing Scheme. URL: https://www.enterprisesg.gov.sg/financial-support/enterprise-financing-scheme (дата звернення: 01.08.2025).

39. Kreditanstalt für Wiederaufbau. Official web-site. URL: https://www.kfw.de/%C3%9Cber-die-KfW/Berichtsportal/Berichterstattung-2022/ (дата звернення: 01.08.2025).

40. LIBOR. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/LIBOR#LIBID (дата звернення: 01.08.2025).

41. Temporary Bridging Loan Programme. URL: https://www.enterprisesg.gov.sg/resources/all-faqs/enterprise-financing-scheme---project-loan (дата звернення: 01.08.2025).

ДОДАТКИ

Додаток А

ВИСНОВОК ПІДСУМКІВ

Регресійна статистика	
Множинний R	0,46053178
R-квадрат	0,21208952
Нормований R-квадрат	-0,4182389
Стандартна помилка	62849,8571
Спостереження	10

Дисперсійний аналіз

	df	*SS*	*MS*	*F*	*Значення F*
Регресія	4	5316440027	1329110007	0,33647464	0,84323213
Залишок	5	1,9751E+10	3950104536		
Разом	9	2,5067E+10			

	Кофіцієнти	*Стандартна помилка*	*t-статистика*	*P-Значення*	*Нижнє 95%*	*Верхнє 95%*	*Нижнє 95,0%*	*Верхнє 95,0%*
Y-пересечение	1004893,29	625354,604	1,60691756	0,16898253	-602631,89	2612418,48	-602631,89	2612418,48
Частка непрацюючих кредитів, % (X2)	13709,6418	333617,138	0,04109394	0,96881147	-843880,51	871299,797	-843880,51	871299,797
Облікова ставка НБУ, % (X3)	279758,47	440869,401	0,63456087	0,55361036	-853532,4	1413049,34	-853532,4	1413049,34
Індекс споживчих цін, % (X4)	-598,30752	4204,48655	-0,1423022	0,89239773	-11406,284	10209,6692	-11406,284	10209,6692
Мінімальна заробітна плата, грн	10,8928395	13,2468845	0,82229444	0,44833279	-23,159361	44,945040 3	23,159361	44,945040 3

Продовження фдодатку А

ВИСНОВОК ЗАЛИШКУ

Спостереження	*Передбачення Кредити надані клієнтам, млн грн (Y)*	*Залишки*	*Стандарті залишки*
1	1020974,23	-11205,938	-0,2392105
2	1017676,7	-11753,648	-0,2509023
3	1031675,74	5069,26245	0,10821233
4	1045131,3	73728,6996	1,57386882
5	1030564,25	2865,74798	0,06117443
6	1026408,08	-65811,077	-1,4048532
7	1031664,5	33682,5023	0,71901228
8	1090162,14	-53949,138	-1,1516393
9	1062304,92	-37626,924	-0,8032129
10	1073031,49	65000,5126	1,38755031

ВИСНОВОК ІМОВІРНОСТІ

Персентиль	*Кредити надані клієнтам, млн грн (Y)*
5	960597
15	1005923,05
25	1009768,29
35	1024678
45	1033430
55	1036213
65	1036745
75	1065347
85	1118860
95	1138032